

POROČILO o uresničevanju letnega programa dela naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2010

Društvo za opazovanje in
proučevanje ptic Slovenije

Tržaška c. 2, p.p. 2990

SI-1001 Ljubljana

tel.: +386 1 426 5857

faks: +386 1 425 1181

Ident.št.za DDV:

SI68956029

IBAN:

SI56 0201 8001 8257 011

Naravni rezervat

Škocjanski zatok

Staničev trg 16

SI-6000 Koper

tel.: +386 5 626 0370

fax: +386 5 626 0369

skocjanski@skocjanski-zatok.org

www.skocjanski-zatok.org

*Poročilo pripravili:
Nataša Šalaja, Borut Mozetič, Bojana Lipej*

DOPPS, februar 2011

KAZALO

I. UVOD.....	4
II. POROČILO O IZVEDBI PREDVIDENIH CILJEV IN UKREPOV V LETU 2010.....	6
Sladkovodno močvirje na Bertoški bonifiki.....	6
Cilj 1: Do konca marca 2007 ustvariti in kasneje upravljati 12 ha odprtih sladkovodnih površin in trstičja na Bertoški bonifiki, primernih za gnezdenje čapljice in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami, kot tudi za vodne ptice na selitvi in prezimovanju.....	6
Cilj 2: Do konca marca 2007 oblikovati in kasneje upravljati 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov, primernih za gnezdenje polojnika, kot selitvena postaja ter kot prezimovališče za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot sta žvižgavka in rasa žlicarica.....	14
Laguna.....	19
Cilj 3: Obnoviti polnaravne funkcije in pogoje v brakični laguni z odstranitvijo 200.000 m ³ sedimenta iz lagune, oblikovati osrednjo poglobitev in sekundarne kanale v letu 2007, ki bodo omogočali plimovanje in pretok vode po celem vodnem telesu z namenom vzpostavitve ponovne povezave z morskim ekosistemom ter povečanja nacionalno pomembnih populacij prezimujočih ptic, kot so liska, race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem.....	19
Cilj 4: Obnoviti, oblikovati in povečati habitate ob robu lagune, in sicer 25 ha slanih muljastih tal za razrast halofitne vegetacije, 1,5 ha morskih močvirij z obmorskim ločkom in 1 ha gnezditvenih otočkov brez vegetacije do konca aprila 2007.....	21
Cilj 5: Upravljati robne habitate z namenom povečanja gnezdeče populacije beločelega deževnika (5-10 parov) in zagotoviti ustrezne pogoje za gnezditev male čigre.....	23
Jezerce.....	26
Cilj 6: Upravljati in vzdrževati Jezerce in obrobno trstičje za gnezdenje 1-3 parov čapljice, 8-10 parov rakarjev, 6-10 parov svilnic ter drugih močvirskih ptic.....	26
Kakovost in količina vode.....	28
Cilj 7: Izboljšati in vzdrževati potrebno kakovost in količino vode za vzpostavitev in ohranjanje ugodnih ekoloških pogojev in statusa habitatov na območju celotnega rezervata.....	28
Obiskovalci.....	32
Cilj 8: Razviti in vzdrževati pozitivno podobo rezervata pri glavnih ciljnih skupinah (obiskovalci, lokalno prebivalstvo) in pri javnih službah.....	32
Cilj 9: Do konca leta 2009 zgraditi načrtovano parkovno infrastrukturo (informacijski center, centralna opazovalnica, opazovalni stolp, učne poti z opremo, itd.), ki bo ljudem omogočala kakovostno doživljanje narave in jim posredovala ključna sporočila.....	41
Cilj 10: V letu 2007 pripraviti vsebinske programe za obiskovalce rezervata in jih po pripravi stalno izvajati.....	50
Cilj 11: Vzpodbujati raziskave študentov, dijakov, drugih izobraževalnih skupin in raziskovalnih ustanov v rezervatu.....	54
Trženje.....	56
Cilj 12: Ustvarjati prihodek iz virov, skladnih z glavnimi naravovarstvenimi cilji rezervata.....	56
Ostalo.....	57
Cilj 13: Izvajati naravovarstveni nadzor za zagotavljanje varstvega režima in ostale upravljalske naloge v skladu z Zakonom o naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON-om.....	57
PRILOGE K LETNEMU POROČILU.....	61

Pojasnilo k opredelitvi ciljev: Cilji izhajajo iz Odloka o programu varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (Načrt upravljanja), zato se glasijo na celotno obdobje izvajanja Načrta upravljanja. Upravljalvske strategije in ukrepi, ki so predmet tega poročila, se izvajajo samo v letu 2010, vendar v širšem okviru doseganja petletnih operativnih ciljev.

I. UVOD

Na podlagi določil Zakona o naravnem rezervatu Škocjanski zatok (v nadaljevanju: ZNRŠZ, Ur.l.RS, št.20/98), Uredbe o koncesiji za upravljanje naravnega rezervata Škocjanski zatok (Ur.l.RS, št.31/99), Odločbe o izbiri koncesionarja št. 636-06/99-4 za Škocjanski zatok, koncesijske pogodbe podpisane med Vlado RS in Društvom za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (v nadaljevanju: DOPPS) št. 252100-50-85/00 in Sklepa Vlade RS št. 35600-1/2009/3 z dne 30.7.2009 o sklenitvi Aneksa št. 1 k tej pogodbi (ki opredeljuje podaljšanje trajanja pogodbe do 5. novembra 2019), Odredbe o pogojih obiskovanja in zadrževanja v naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Ur. l. RS, št. 58/01) in Odloka o programu varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (Ur.l.RS, št.83/2007) je koncesionar DOPPS predlagal in izvaja letni program dela naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2010, ki ga je potrdil Odbor NRŠZ na 5. redni seji dne 11. novembra 2009, njegovo finančno dopolnitev pa na 6. redni seji 30. marca 2010.

Koncesijska pogodba določa, da ima koncesionar pravico in obveznost izvajati javno službo upravljanja rezervata, ki obsega območje, določeno z ZNRŠZ, v skladu z omenjenim zakonom in Zakonom o ohranjanju narave (v nadaljevanju: ZON, Ur.l.RS, št. 56/99).

1. Upravljanje po ZNRŠZ, Uredbi o koncesiji za upravljanje NRŠZ in koncesijski pogodbi obsega:

1. izvajanje varstvenega režima,
2. priprava letnega programa dela in opravljanje tam določenih nalog,
3. stalno spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot v rezervatu ter obveščanje javnega zavoda, ki opravlja naloge varstva naravnih vrednot v rezervatu,
4. zbiranje in vodenje dokumentacije o stanju naravnih vrednot v rezervatu,
5. upravljanje z zemljišči na območju rezervata, ki so v lasti države,
6. pripravljane in vzdrževanje objektov, poti in označb v rezervatu,
7. izdajanje publikacij o rezervatu in informiranje javnosti,
8. vodenje informacijskega centra,
9. sodelovanje pri mednarodnih projektih, ob predstavitev in strokovnih raziskavah rezervata in skrb za izvajanje prevzetih projektov,
10. organiziranje in izvajanje nadzorne službe.

2. DOPPS po potrebi izvaja tudi upravljalne aktivnosti v skladu z ZON-om, kot izhaja iz koncesijske pogodbe, in sicer:

1. sodelovanje z lokalnimi skupnostmi pri doseganju namena zavarovanja in zastavljenih ciljev varstva in razvoja rezervata,
2. sodelovanje z zavodom pri pripravi naravovarstvenih smernic za del, ki se nanaša na območje rezervata,
3. sklepanje pogodb za varstvo naravnih vrednot na območju rezervata iz 47. člena ZON,
4. sodelovanje v postopku določanja odškodnine iz 93. člena ZON,
5. izdajanje strokovnih mnenj o utemeljenosti uveljavitve predkupne pravice na območju rezervata iz 84. člena ZON,
6. usklajevanje in spremljanje izvajanja raziskovalnih nalog v zvezi z rezervatom,
7. skrb za vzdrževanje, obnavljanje in varovanje naravnih vrednot na območju rezervata,
8. skrb za predstavljanje rezervata,
9. sodelovanje z lastniki zemljišč na območju rezervata, strokovna pomoč in svetovanje,
10. zagotavljanje dostopa do informacij v rezervatu,
11. upravljanje nepremičnin, ki so v lasti države.

PRIORITETE PRI UPRAVLJANJU NR ŠKOCJANSKI ZATOK V LETU 2010

V letu 2010 smo si pri upravljanju naravnega rezervata Škocjanski zatok in uresničevanju drugih zakonsko določenih nalog, ki izhajajo iz koncesijske pogodbe, zastavili naslednje prioritete:

1. gradnja parkovne infrastrukture v naravnem rezervatu

Uresničevanje ukrepov, natančneje opredeljenih v okviru Cilja 9, z zagotovitvijo čimmanjšega vpliva na varovane vrste in habitate v rezervatu, pa tudi v smeri zagotavljanja dostopnosti, varnosti in izvajanja programov za obiskovalce.

2. upravljanje habitatov, obnovljenih in vzpostavljenih v okviru obnove rezervata

Uresničevanje ukrepov v okviru Ciljev 1-5 v smeri zagotavljanja ugodnega varstvenega statusa Natura 2000 vrst in habitatov ter ugodnega stanja naravne vrednote Škocjanski zatok, vključno z izvedbo za to potrebnih investicij (nakup traktorja, dopolnitev osnovne črede, elektrifikacija zapornic na morskem kanalu) in določanjem optimalne kombinacije izbranih ukrepov.

3. zbiranje in analiza podatkov o prisotnosti ključnih živalskih skupin v rezervatu z indikatorskim pomenom, ki bodo služili kot kazalniki za dopolnitev ocene uspešnosti obnove in upravljanja rezervata (Cilj 1-5).

Na podlagi natančnejšega poročila v naslednjem poglavju povzemamo, da smo 2010 prioriteti 2 in 3 uspešno uresničevali, medtem ko izvedba prioritete 1 še ni stekla zaradi zakonodajnih sprememb na finančno-računovodskem področju, zaradi katerih se je investitorstvo gradnje objektov uradno preneslo na lastnika – državo oz. Ministrstvo za okolje in prostor. Neglede na dosedanje zaplete smo v sodelovanju z udeležnimi ministrstvi vso energijo usmerili v čimhitrejšo ureditev stanja, tako da je MOP konec novembra potrdilo noveliran Investicijski program in smo kmalu po tem oddali tudi dopolnjeno vlogo za financiranje gradnje objektov na MG.

II. POROČILO O IZVEDBI PREDVIDENIH CILJEV IN UKREPOV V LETU 2010

Sladkovodno močvirje na Bertoški bonifiki

Cilj 1: Do konca marca 2007 ustvariti in kasneje upravljati 12 ha odprtih sladkovodnih površin in trstičja na Bertoški bonifiki, primernih za gnezdenje čapljice in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami, kot tudi za vodne ptice na selitvi in prezimovanju

Upravljalne strategije

1.1. Dokončanje izvedbe gradbenih in vzdrževalnih del za oblikovanje območij s stalno vodo in sestoji trstičja na Bertoški bonifiki

Strategija je bila izvedena pred letom 2010.

1.2. Vgradnja zapornic in drugih vodno-gospodarskih objektov z možnostjo popolne občasne izsušitve območja (dopolnitev)

Ukrepi

- Vgradnja kontrolnega preliva (zapornic) in praga na levem razbremenilniku Rižane – Ara

V letu 2008 smo pri izvajanju naravovarstvene službe in spremljanja stanja naravnih vrednot v NRŠZ ugotovili, da je treba kontrolni preliv na levem razbremenilniku Rižane – Ara nadgraditi tudi z ribjo stezo. Nadgradnje kontrolnega preliva na Ari z ribjo stezo zaradi neugodnih vremenskih pogojev in posledično tehničnih težav pri postavitvi v letu 2010 nismo izvedli. Nadgradnjo načrtujemo v prvi polovici leta 2011.

- Vgradnja vseh drugih potrebnih cevi, zapornic, sifonov in drugih vodno-gospodarskih objektov

Že leta 2008 smo v betonske propuste na jarkih 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 in 16, ki potekajo pod zastiralnimi nasipi 4, 5 in 6, vstavili plastične cevi premera 30 centimetrov s pravokotnimi nastavki, ki omogočajo nadgradnjo v sifone. Tesnitve prostorov med vstavljenimi plastičnimi cevmi in betonskimi propusti v letu 2010 nismo izvedli v celoti; delo bomo zaključili hkrati izvedbo zaporničnega sistema na odvodnem jarku 9.

Naročila izdelave projektne dokumentacije za izvedbo lesenega zaporničnega sistema na glavnem odvodnem jarku 9 nismo izvedli, saj smo kljub številnim poizvedam točna navodila ministrstva v zvezi z vodenjem manjših investicij, ki povečujejo vrednost osnovnih sredstev v rezervatu, ki je v lasti države, dobili šele oktobra 2010, ko pravočasna izvedba v 2010 ni bila več možna. Naročilo bo v letu 2011 opravilo ministrstvo, ki je pristojno za naročanje osnovnih sredstev v lasti države.

1.3. Oblikovanje vsaj 4 ha trstičja

Ukrepi

- Zasaditev vrbovja na otočkih sredi trstičja

Na območju trstičja v letošnjem letu trstičja po planu nismo sadili. V začetku marca smo na brežinah glavnega dovodnega jarka za dovajanje sladke vode iz Are na območje odprte vodne površine s trstičjem zasadili približno 150 dvoletnih sadik črne jelše (*Alnus glutinosa*). Dvoletne sadike črne jelše smo zasadili tudi po robu sladkovodnega močvirja s trstičjem v »trikotniku«, in sicer na meji s traso nove Bertoške vpadnice, kjer smo zasadili tudi sadike črnega gabra (*Ostrya carpinifolia*), navadne kaline (*Ligustrum vulgare*) in vrbovja (*Salix spp.*). Na obravnavanem območju smo zasadili približno 120 sadik naštetih rastlin.

Večina zasajenih sadik lepo uspeva, zato bomo s sajenjem nadaljevali tudi v letu 2011. Na območju dovodnega jarka smo s sajenjem, tudi v prejšnjih letih, že ustvarili lep sestoj črne jelše.

1.4. Upravljanje s trstičjem - ohranjanje primerne strukture

Ukrepi

- Nadzor in upravljanje sestojev trstičja in rasti vrbovja

V avgustu, pred začetkom košnje in mulčanja sladkovodnega dela naravnega rezervata, smo opravili pregled stanja trstičja in določili predele, kjer je bilo potrebno trstičje pokositi, oziroma zmulčati. Košnjo smo opravili v začetku septembra. Zaščita sestojev trstičja pred pašo s prenosnim električnim pastirjem v letu 2010 ni bila potrebna.

Na celotni površini sladkovodnega dela rezervata smo, v novembru in decembru, obrezali tudi v prejšnjih letih zasajeno vrbovje.

- Vzdrževanje določenega vodnega režima na območju trstičja

Od oktobra do začetka aprila smo na območjih večjih sestojev trstičja vzdrževali maksimalno globino vode (jesensko-zimsko vodostaj). V tem obdobju smo zagotavljali čimbolj stabilen vodostaj brez večjih nihanj (po možnosti manj kot ± 10 cm). V tem času smo po potrebi nivo vzdrževali z dotokom sladke vode iz Rižane. V začetku aprila smo maksimalni projektirani vodostaj znižali za 20 do 30 centimetrov ter zagotavljali stabilen vodostaj v gnezditvenem obdobju.

V začetku avgusta smo začeli gladino vode postopno zniževati, tako da smo do konca avgusta dosegli poletni nivo. Nato smo od sredine avgusta do sredine septembra na območju trstičja vzdrževali minimalno globino vode, ponekod pa smo trstičje tudi popolnoma izsušili za potrebe košnje. Do sredine septembra so bila vsa upravljavna dela povezana s košnjo in mulčanjem na območjih vlažnih in močvirnih travnikov in sestojev trstičja zaključena. Na srečo, saj nas je 19. septembra »presenetila« poplava, ki je zalila celotno površino sladkovodnega dela rezervata. Kota vode se je dvignila na nivo + 0,90 metra. Najvišji nivo vode ob normalnih razmerah je na koti – 0,40 metra, zato smo gladino vode morali postopoma spuščati in do sredine oktobra ponovno vzpostavili željen jesensko-zimsko nivo.

Na območju sladkovodnega trstičja v »trikotniku« smo skozi vse leto vzdrževali maksimalni nivo vode.

1.5. Upravljanje območij s stalno vodo in z otoki

Ukrepi

- Čiščenje dovodnih jarkov

Po pregledu jarkov na območju Bertoške bonifike, ki smo ga opravili v sredini junija, smo ugotovili, da čiščenje globljih jarkov in zastiralnih nasipov z uporabo komunalnega mulčerja na roki ne bo potrebno, saj zaraščenost ni prekomerna in vegetacija ne vpliva na pretoke in kroženje sladke vode na sladkovodnem delu naravnega rezervata. Čiščenje jarkov (mulčanje robov in brežin) na območju sladkovodnega dela rezervata smo v času poletne osušitve območja izvedli z uporabo lastnega traktorja z bočnim mulčarjem, zato najem storitve traktorja s komunalnim mulčarjem na roki dolžine vsaj 6 metrov za čiščenje jarkov ter najem storitve manjšega bagra za odstranjevanje rastlinskega materiala z dna jarkov ni bil potreben. Najem storitve načrtujemo za leto 2011.

Po opravljeni košnji smo pregledali tudi stanje prehodov za pašno živino in ročno opravili manjša popravila in utrditve prehodov, zato zunanja storitev manjšega bagra za popravila in tekoče vzdrževanje ni bila potrebna. Storitve načrtujemo v letu 2011.

V sredini septembra so poplavne vode zalile celotno območje sladkovodnega dela naravnega rezervata. Največjo škodo je poplava povzročila na krožni učni poti med opazovalnicama 1 in 2. Deroča voda, ki je prestopila bregova Are, je namreč na več mestih v jarke odplaknila večje količine gramoza in peska s krožne učne poti. Konec septembra smo začeli s čiščenjem jarkov in sanacijo učne poti. Za dela je bilo potrebno najeti storitev manjšega bagra za čiščenje gramoza in peska iz jarkov ob učni poti. Pesek, ki smo ga odstranili z jarka smo ponovno nasuli v luknje, ki so nastale na učni poti. V decembru smo s traktorjem pripeljali še 5 m³ finega peska ter dodatno sanirali traso učne poti. Dela smo opravljali ročno.

Na glavnem dovodnem jarku smo spremljali stanje vodnih grabelj in jih redno čistili. Redno smo čistili tudi vodne nanose na prelivnem objektu na Ari in s tem omogočali stalen dotok sladke vodev akvatorij brakičnega dela rezervata.

- Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur

Nadzorniki redno pregledujejo vse zapornice, sifonske pipe, jarke in nasipe ter nadzorujejo njihovo delovanje. Morebitne manjše napake redno odpravljajo, na večje pa pravočasno opozarjajo strokovnega vodjo rezervata. V letu 2010 je zaradi ekstremno visoke vode v Ari v času septembrske poplave prišlo do manjše poškodbe lesenega praga na Ari, ki jo bomo poskušali sanirati v poletnih mesecih 2011. V oktobru smo opazili, da zapornični sistem v betonskem jašku na glavnem odvodnem jarku ne tesni popolnoma. Napako bomo opazovali in jo poskušali odpraviti v času poletne osušitve območja v letu 2011. Drugih večjih napak na vodnogospodarski infrastrukturi ni bilo. Dela opravljamo v okviru naravovarstvenega nadzora in v skladu s POV.

Pri vseh prepustih z zapornicami je obratovanje ročno, brez avtomatike. Pri preventivnem vzdrževanju zaporničnih objektov (prag na Ari, prepusti z zapornicami) smo opravili v letu 2010 načrtovane aktivnosti:

- pregled, da v območju objektov ni nanesenega materiala (npr. vejevje) – enkrat mesečno

- dvigovanje oz. spuščanje zapornice – enkrat mesečno
- mazanje vodil, zamenjava maziva – enkrat letno
- vzdrževanje po navodilih proizvajalca
- Upravljanje vodno-gospodarskih objektov za zagotavljanje določenega vodnega režima

Glej točko 1.4. Upravljanje s trstičjem - ohranjanje primerne strukture: Vzdrževanje določenega vodnega režima na območju trstičja.

- Nadzor zaraščanja niza otočkov na območju plitve vode in čiščenje vegetacije po potrebi

Zaraščanje otočkov preprečujemo z nadzorovano pašo. Na podlagi upravljalških izkušenj iz preteklih let smo v letu 2010 otočke pokosili enkrat, in sicer v času poletnega znižanja vodostaja oziroma osušitve obravnavanega območja.

- Košnja in mulčanje zaraščajočih se predelov

V letu 2010 smo košnjo obravnavanega območja opravili v času znižanja vodostaja oziroma osušitve obravnavanega območja.

- Monitoring Are na območju izven rezervata

V letu 2010 smo v okviru naravovarstvene službe štirikrat pregledali celotno strugo Are gorvodno do zaporničnega sistema pri Turku. V začetku januarja smo na vodni gladini v preusmerjeni strugi Are opazili oljni madež in mlečni izpust. Onesnaženje smo nemudoma prijavili pristojni službi (ARSO-območna pisarna Koper) in rečnemu nadzorniku Vodnogospodarskega podjetja Drava. Stanje na mestu onesnaženja smo redno spremljali ter o stanju obveščali Mirjano Fesel, vodjo službe varstva voda pri podjetju VGP Drava. Predstavniki VGP Drava so pripravili dve Poročili o dogodku na celinskih vodah (obvestilo št. P-01/MF-10 z dne 10.03.2010 in obvestilo št. P-27/MF-10 z dne 10.05.2010) ter ju posredovali pristojnim službam ter Inšpektoratu RS za okolje. Poročili hranimo v arhivu DOPPS.

V maju smo opravili tudi skupni terenski ogled s predstavniki Komunale Koper, VGP Drava in Mestne občine Koper ter ugotovili, da je investitor del za Gospodarsko obrtno in razvojno cono Srmin (Mestna občina Koper), popravil vodotesnost jaška 19 ter da je vir onesnaženja bistveno manjši. O stanju smo obvestili tudi predstavnika Civilne zaščite ter občinsko inšpekcijo. Stanje na mestu onesnaženja smo spremljali v okviru naravovarstvenega nadzora ter o stanju obveščali pristojne. Večjih onesnaženj na tem predelu v drugi polovici leta nismo opazili.

Divjih zajezitev ali drugih posebnosti nismo opazili.

1.6. Upravljanje z morskim močvirjem na območju trikotnika

Ukrepi

- Pridobitev pristojnosti za upravljanje območja trikotnika

Glej točko 13.4. – Učinkovito upravljanje rezervata.

- Monitoring morskega močvirja z obmorskim ločjem

Tudi v letu 2010 smo spremljali stanje in razvoj morskega močvirja. V letu 2010 posebnih aktivnosti v zvezi z upravljanjem obravnavanega območja nismo opravljali. V skladu z ugotovitvami botanika se morsko močvirje zaradi majhnosti in izoliranosti počasi preobraža v sladkovodno. Ker gre za naraven pojav, bomo tudi v prihodnje dopustili proces naravne sukcesije.

1.7. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Ukrepi

Monitoring ptic v Škocjanskem zatoku poteka po utečeni metodologiji DOPPS iz leta 2008. Monitoring v takšnem obsegu izvajamo v celotnem rezervatu, tako da spodaj navedeni opis velja tudi za ukrepe monitoringa ptic v okviru ostalih strategij.

Tako pridobljene podatke vnašamo in obdelujemo v bazi, ki jo vodimo s pomočjo programske opreme Wildlife Recorder in D-map, ki omogočata uporabniku prijazno hranjenje in obdelavo podatkov monitoringa.

S projektom »E-ptice Slovenije« žal v okviru javnega razpisa Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo za spodbujanje projektov vzpostavitve e-vsebin in e-storitev javnih in zasebnih neprofitnih organizacij v 2009 in 2010 nismo uspeli, tako da spletnega portala za prikaz GIS in drugih vizualnih predstavitev doslej zbranih podatkov o pticah Škocjanskega zatoka zaenkrat ne bomo mogli pripraviti. Kandidaturo projekta bomo ponovili na prvem naslednjem primernem razpisu.

Monitoring ptic je v letu 2010 predvidoma sestavljen iz naslednjih sklopov, ki smo jih v letu 2010 redno opravljali:

- 1) tedenski popis (zbirni obrazec, sestavljen iz tedenskega in dnevnih obrazcev za obdobje enega tedna – heptade) in
 - totalni popis, ki se izvaja enkrat tedensko po vseh popisnih površinah (tedenski obrazec):
 - o Laguna: A in B; območje A zavzema predel izlivnega dela stare struge Badaševice in laguno do linije »Rtiček« – stik Jezerce/laguna; območje B zavzema ostali del lagune vključno z morskim kanalom in izlivnim delom Are;
 - o Jezerce: območje vodne površine Jezerca in kopnega dela rezervata do izlivnega dela Are;
 - o Bonifika: C, D, E in F; območje C in D obsega vlažne močvirne travnike južnega dela bonifike (opazovalnici 1 in 2); območje D in F pa predel sladkovodnega močvirja z globjo vodo na severnem delu bonifike (opazovalnici 3a in 4); območje E predstavlja predel sladkovodnega močvirja s trstičjem v »trikotniku« (opazovalnica 3b);
 - o Ara: območje struge Are z obrežjem znotraj meje rezervata vključno s pasom grmovne in drevesne vegetacije ter trstičja na levem bregu izlivnega dela Are.
 - Dnevni popisi – naključno dnevno zbiranje podatkov (dnevni obrazec) na zgoraj opisanih popisnih površinah med opravljanjem naravovarstvenega nadzora.

2) Gnezditev:

- Kartirni popisi (za vsak popis se podatke vnaša v svoj zemljevid – orto foto posnetek)
- Laguna: podobmočji A in B (čigre, beločeli in mali deževnik, galebi, polojniki) – začetek in konec maja, sredina junija, sredina julija (štirikrat v sezoni);
 - Jezerce: sredina maja, sredina junija (dvakrat v sezoni) – pregled s kanujem in dvakrat transekt (za pevke) po Parencani do izlivnega dela Are;

- Ara: štirikrat v sezoni;
- Bonifika: podobmočja C, D, E in F štirikrat v sezoni; priložnostno zbrani podatki v okviru dnevnih in tedenskih popisov).

3) Posebni popisi:

- mali ponirek (enkrat letno popis s kanujem na območju Bonifike);
- zelenonoga tukalica (enkrat letno popis s kanujem na območju Bonifike);
- mala in grahasta tukalica (dvakrat letno izzivanje s posnetkom na območju Bonifike).

4) Drugi popisi:

- mokož – izzivanje s posnetkom (enkrat januarja enkrat maja,; lokacije se vriše na zemljevid);
- svilnica, brškinka in čopasti škrjanec – dodatni kartirni popisi.

5) Obročkanje:

Po metodologiji, ki jo uporabljajo v Deželnem naravnem rezervatu Izliv Soče v Italiji v koordinaciji Biološke postaje Isola della Cona.

V letu 2010 so bile na območju rezervata opazovane štiri nove vrste ptic, in sicer:

- rjavka *Aythya marila*.
- mala gos *Anser erythropus*,
- rdečevrata gos *Branta ruficollis* in
- orientalski rakar *Acrocephalus orientalis*.

Velik uspeh pri vzpostavljanju primernih ekoloških pogojev in s tem življenjskih okolij za številne ogrožene živalske in rastlinske vrste lahko nazorno prikažemo s pticami kot indikatorsko skupino. V zadnjem desetletju, ko je bilo območje zavarovano, s tem pa preprečena nadaljnja degradacija ter v letih 2006-07 uresničeno habitatno, vodnogospodarsko in krajinsko urejanje rezervata, se je število opaženih vrst ptic stalno povečevalo in se od leta 2001 do 2010 povečalo za 73%.

Zap.	Leto	Št.novih vrst	Skupno št. vrst
1	2001-02		133
2	2003	13	146
3	2004	17	163
4	2005	17	180
5	2006	12	192
6	2007	19	211
7	2008	7	218
8	2009	9	227
9	2010	4	231

Vseh 231 opaženih vrst ptic v naravnem rezervatu Škocjanski zatok smo glede na njihovo pojavljanje razdelili v šest različnih skupin, v katerih beležimo naslednje število vrst:

Skupine	Število vrst
Gnezdilke	40
Celoletni gosti	36
Preletniki	91
Zimski gosti	42
Izjemni gosti	21
Alohtone vrste	1
SKUPAJ	231

- Vzpostavitev obročkarske postaje za spremljanje ptic na selitvah in vzpostavitev metodologije spremljanja, ki bo poenotena z ostalimi severnojadranskimi mokrišči zaradi primerljivosti podatkov (velja za celotno območje rezervata)

V letu 2008 smo v Škocjanskem zatoku vzpostavili obročkarsko postajo, kjer vsaj enkrat mesečno spremljamo populacije ptic na selitvah. Metodologijo spremljanja selečnih se ptic smo v 2009 poenotili tudi z drugimi upravljalci mokrišč na območju severnega Jadrana, predvsem z Biološko postajo Isola della Cona, kjer ptice na selitvah že vrsto let spremljajo tudi z obročkanjem. Na ta način so podatki, ki jih pridobivamo s to dejavnostjo od leta 2009 dalje, nacionalno in mednarodno primerljivi in bodo dobra osnova za nadaljnje znanstveno-raziskovalno ornitološko delo.

S strani Prirodoslovnega muzeja Slovenije smo pridobili tudi podatke vseh v naravnem rezervatu obročkanih vrst ptic za obdobje zadnjih desetih let. Hkrati s podatki nam je vodja programa obročkanja g. Dare Šere prijazno odstopil tudi programsko opremo »Vnos in obdelava podatkov o obročkanih ptičev«, ki nam bo v veliki meri olajšala delo pri hranjenju in nadaljnji obdelavi podatkov.

1.8. Raziskave in monitoring ostalih živalskih skupin

- Sistematične raziskave različnih skupin in redno spremljanje stanja najpomembnejših skupin

V letu 2010 smo začeli z raziskavami najpomembnejših skupin, predvsem tistih, ki so neposredno pomembne za ptice oziroma imajo velik varstveni ali bioindikatorski pomen, in sicer:

- inventarizacijo kačjih pastirjev in priprava predloga metodologije spremljanja,
- inventarizacijo ter nadaljevanje spremljanja stanja metuljev,
- inventarizacijo ozkega vrtenca,
- inventarizacijo kobilic.

Rezultati inventarizacije v 2010:

- vpogled v trenutno stanje favne,
- primerjava s stanjem pred obnovo rezervata (za skupine, za katere obstajajo podatki),
- predlog vzdrževanja in eventualne optimizacije habitatov z vidika ciljnih skupin,
- predlog monitoringa ciljnih skupin ali izbranih vrst v naslednjih letih.

Inventarizacijo so opravili na podlagi referenc izbrani strokovnjaki (kačji pastirji in kobilice – Matjaž Bedjanič; metulji in ozki vrtenec – mag. Slavko Polak, nočni metulji – Stane Gomboc), metodologija spremljanja stanja (monitoringa) v prihodnje pa naj bi upravljavcu omogočala čimbolj samostojno spremljanje favne v prihodnje. Raziskave in redno spremljanje najpomembnejših skupin bomo vzpodbujali tudi v bodoče, s ciljem pridobitve čimbolj celovitega pregleda favne na območju rezervata in predstave o njeni dejanski biotski pestrosti in varstvenem pomenu (glej Cilj 11).

Z inventarizacijo rib in pripravo predloga metodologije spremljanja stanja v prihodnje letos zaradi omejenih sredstev nismo začeli. 19. marca 2010 smo se sestali s strokovnjaki Zavoda za ribištvo, ki so na podlagi strokovnih zaključkov sestanka o možnostih izvedbe raziskave rib Škocjanskega zatoka pripravili ponudbo. Vrednost le-te je presegala celotni proračun Škocjanskega zatoka za raziskave in monitoring za 2010, tako da bomo lahko z inventarizacijo rib začeli šele, ko bomo lahko za ta namen namenili bistveno več denarja oz. v bistveno manjšem obsegu.

Zaradi bistveno previsokih ponudb domačih izvajalcev nismo začeli tudi z inventarizacijo dvoživk in plazilcev v zatoku. Obrnili smo se tudi na potencialne italijanske, vendar pa ti zaradi prezaposlenosti niso pristopili k sodelovanju. Inventarizacija teh dveh skupin se torej premakne v naslednje leto.

1.9. Pregled stanja habitatnih tipov

- Popis vseh habitatnih tipov

V sklopu projekta HABIT-CHANGE - Adaptive Management of Climate-induced Changes of Habitat Diversity in Protected Areas - sta predstavnika Univerze v Mariboru (prof. dr. Mitja Kaligarič in Dani Ivanšič) opravila habitatno kartiranje brakičnega dela naravnega rezervata tudi v letu 2010. Po dogovoru nam bodo podatke po obdelavi odstopili. V okviru istega projekta so predstavniki Univerze v Mariboru opravili tudi geodetske meritve združb enoletnic in trajnic, ki se razraščajo na lagunarnem delu rezervata. Z Univerzo v Mariboru bomo sodelovanje nadaljevali tudi v letu 2011.

Cilj 2: Do konca marca 2007 oblikovati in kasneje upravljati 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov, primernih za gnezdenje polojnika, kot selitvena postaja ter kot prezimovališče za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot sta žvižgavka in raca žlicarica

Upravljaljske strategije

2.1. Dokončanje izvedbe gradbenih in vzdrževalnih del za oblikovanje 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov na območju opuščeni kmetijskih zemljišč južne bonifike

Strategija je bila izvedena pred letom 2010.

2.2. Upravljanje 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov na območju opuščeni kmetijskih zemljišč južne bonifike

Ukrepi

- Ugotoviti najprimernejše metode za preobrazbo sedanjih ruderalnih površin v vlažne in močvirne travnike

Vzdržujemo redne stike s strokovnjaki (Mitja Kaligarič, Josip Otopal, Pierpaolo Merluzzi, Ignazio Zanutto, Fabio Perco) in jih seznanjamo z razvojem vegetacije. Njihova ekspertna mnenja in nasvete upoštevamo pri upravljanju travnikov.

V decembru smo znotraj sladkovodnega dela naravnega rezervata določili testne površine vlažnih in močvirnih travnikov, na katere smo dosadili travne ruše več različnih rastlinskih vrst, ki so značilne za mokrotne travnike. Testne površine smo določili glede na način upravljanja, in sicer:

- pozna košnja brez paše,
- kombinirano upravljanje s pašo in košnjo in
- pašni travniki brez košnje.

Na testne površine smo v letu 2010 kot graditeljico sestoj večinoma posadili trstikasto stožko (*Molinia arundinacea*) (nekaj starejših travnih ruš in semena).

V letu 2011, bomo na testne površine dosajevali še naslednje rastlinske vrste:

1. črnkasti sitovec (*Schoenus nigricans*); nekaj ruš
2. veliki tropotec (*Plantago altissima*); nekaj steljk in semena
3. navadno bičevje (*Holoschoenus vulgaris*); nekaj ruš
4. navadni čistec (*Betonica officinalis*); nekaj steljk in semena
5. ilirski meček (*Gladiolus iliricus*); nekaj gomoljev in semena
6. travniška izjevka (*Succisa pratensis*); nekaj steljk in semena
7. močvirski svišč (*Gentiana pneumonanthe*); nekaj rastlin in semena
8. barvilna mačina (*Serratula tinctoria*); več steljk
9. vodna perunika (*Iris pseudacorus*); nekaj korenin
10. rumenocvetna smiljkita (*Tetragonolobus maritimus*); steljke in semena
11. dišeči luk (*Allium suaveolens*); čebulice
12. marchesetijeva smetljika (*Euphrasia marchesettii*); le semena, ker je enoletnica.

- Razdelitev območja na površine z različnim načinom košnje oziroma paše

V letu 2010 smo nadaljevali s testiranjem različnih upravljaljskih posegov, skladnih z varstvenimi cilji rezervata. Do izteka načrta upravljanja leta 2011 bomo natančno določili režim košnje oziroma paše na različnih površinah in režim kolobarjenja teh dejavnosti. Režim košnje in paše bomo spreminjali glede na razvoj zelene vegetacije in prilagajanje dejanskemu stanju.

- Nakup potrebne mehanizacije

Nakup traktorja, ki smo ga opravili proti koncu leta 2009, je bil s stališča učinkovitega upravljanja NR Škocjanski zatok nujno potreben, saj se lahko določena dela (urejanje območja ob krožni učni poti, košnja in mulčanje območja okoli Jezerca ter predela pod ankaransko vpadnico) lahko začnejo že v drugi polovici julija, za zagotavljanje »urejenega videza« rezervata za obiskovalce pa je potrebno redno urejenje in je v ta namen traktor tudi redno v uporabi. Po potrditvi Odbora NRŠZ smo za nakup traktorja v skupni vrednosti 36.973 € v letu 2009 namenili 20.385 €, preostanek sredstev pa smo zagotovili v letu 2010.

V decembru 2010 je MOP za namene upravljanja NR Škocjanski zatok kupil še manjšo 2,5 tonsko traktorsko prikolico in prekucnik širine 1,9 metra. Opisane traktorske priključke uporabljamo za odvoz pokošenega rastlinskega materiala ter prevoze sena za pašne živali.

- Košnja/mulčanje travnikov

Na podlagi upravljaljskih izkušenj iz preteklih let smo v letu 2010 območje vlažnih in močvirnih travnikov južnega dela bonifike mulčali enkrat letno, in sicer v času poletnega znižanja vodostaja oziroma osušitve obravnavanega območja po zaključku gnezditvenega obdobja. Mulčanje je potekalo v idealnem času, saj smo ga tokrat prvič opravljali s kmetijsko mehanizacijo v lasti naravnega rezervata.

- Vzpostavitev in vzdrževanje pašnega sistema

Pašni sistem v rezervatu vzpostavljamo na podlagi pričakovanega optimalnega režima košnje in paše ter obtežbe različnih površin s pašo (gvž/ha). Pri načrtovanju velikosti osnovne črede na razpoložljivih kmetijskih površinah – pašnikih v rezervatu – upoštevamo tudi omejitve, ki izhajajo iz določil Nitratne direktive (Direktiva Sveta 91/676/EEC z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov) ter povezanih nacionalnih predpisov: Uredbe o mejnih vrednostih vnosa nevarnih snovi in gnojil v tla (UL RS, št. 84/05) ter Pravilnika za izvajanje dobre kmetijske prakse pri gnojenju (UL RS, št. 130/04). Prav tako v okviru uvajanja kmetijskih praks v naravnem rezervatu upoštevamo standarde razvoja podeželja v okviru Programa razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2007–2013 ter izhajajoče Uredbe o plačilih za ukrepe osi 2 iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013 v letih 2007–2013.

Na podlagi standardov, ki izhajajo iz prej omenjenih določil, je predvidena obtežba do največ 1,5 GVŽ/ha kmetijskih zemljišč (pašnikov). V tem trenutku le-ta obsegajo 5,88 ha trajnih travnikov na južnem delu bonifike, na katerih smo v 2009 tudi uradno spremenili namembnost dejanske rabe iz kategorije 4220 – ostalo zamočvirjeno zemljišče v kategorijo 1300 – trajno travinje. Skladno s spremembo dejanske rabe so bile usklajene tudi evidence registracije pašne živine v rezervatu v ustreznih registrih Ministrstva RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Na teh kmetijskih zemljiščih bi torej ob upoštevanju kmetijskih standardov (predvsem tistih, vezanih na obremenjevanje voda z nitrati) lahko izvajali ekstenzivno pašo s stanjem živali od 2,94 do največ 8,82 GVŽ (trenutno je v rezervatu 3,6 GVŽ oz. 0,61 GVŽ/ha). Ob tem gre omeniti, da je dejanska obremenitev celotnega območja

bonifike in registriranih pašnikih dejansko nižja, saj se za namene paše uporabljajo tudi dodatna nekoliko zamočvirjena zemljišča, ki jih na ta način upravljamo in sezonsko omogočajo izrabo za namene paše (skupno ca. 13-15 ha). V letu 2010 nismo dosegli ali preseglili največje možne obremenitve, zato ukrepi v smeri povečanja kmetijskih površin (npr. kategorija 1300 – trajno travinje), ki se uradno upoštevajo pri izračunu primerne obtežbe s pašo, niso bili potrebni.

Območje sladkovodnega dela rezervata na Bertoški bonifiki je za potrebe varne paše ograjeno s pašno ograjo iz bodeče žice, na območju vlažnih in močvirnih travnikov pa tudi z ogrado z električnim pastirjem. Postavili smo tudi začasno oboro za pašno živino, potrebno za opravljanje ustrezne veterinarske in druge oskrbe živali.

S pašo smo v rezervatu začeli novembra 2008, ko smo iz Deželnega naravnega rezervata na izlivu Soče uvozili dve kamarški kobili. Konec aprila 2009 so se jima v rezervatu pridružili boškarin Primo (ki je že od začetka 2008 v lasti rezervata) ter štiri telice s kmetije Trček, ki smo jih pred koncem leta vrnili na kmetijo, tako da so čez zimo in pomlad 2010 v rezervatu ostali le Primo in kamarški kobili. V začetku julija 2010 pa smo v rezervat pripeljali podolsko telico Bruno ter še eno telico druge pasme in tako povečali čredo.

Žrebca, ki smo ga dobili od italijanskega združenja rejcev kamarških konj v letu 2010, nismo pripeljali iz Deželnega naravnega rezervata Izliv Soče v NR Škocjanski zatok. Problem je nastal zaradi premajhne višine živali in s tem povezano pridobitvijo vzrejnega dovoljenja. Skupaj z upravljalci rezervata na izlivu Soče, ki skrbijo za njegovo ustrezno nego in dresuro, smo se odločili, da počakamo še nekaj časa in končno odločitev sprejmemo v letu 2011.

- Pridobitev semenske banke in dosejevanje travnikov

V letu 2009 smo v sodelovanju z botanikoma dr. Mitjem Kaligaričem in Josipom Otopalom pripravili načrt introdukcije rastlin na vlažne travnike sladkovodnega dela naravnega rezervata. S presajevanjem smo začeli v oktobru 2009 in nadaljevali tudi v drugi polovici 2010. Rastline oz. njihove dele, potrebne za presaditev, smo večinoma pridobili na vlažnih travnikih v dolini Dragonje (glej točko 2.2. - Ugotoviti najprimernejše metode za preobrazbo sedanjih ruderalnih površin v vlažne in močvirne travnike)..

2.3. Vgradnja zapornic in drugih vodno-gospodarskih objektov (2007) in upravljanje nivojev vode za potrebe gnezdečih in prezimujočih ptic

Ukrepi

- Upravljanje vodno-gospodarskih objektov za zagotavljanje določenega vodnega režima

V začetku marca smo postopno znižali gladino poplavne vode z zimskega vodostaja, tako da smo do srede marca dosegli predvideni spomladanski nivo in omogočili pašo pred gnezditvenim obdobjem. Od srede aprila do konca julija vzdržujemo 40% plitvo poplavljenih območij z vodo globine 0-30 cm in 60% nepoplavljenega območja. Skušamo zagotoviti čimbolj stabilen vodostaj brez večjih nihanj (manj kot ± 10 cm), po potrebi nivo vode reguliramo z zapornicami.

Z renaturacijo in ohranjanjem močvirnih travnikov smo vzpostavili tudi ustrezne pogoje za ohranjanje ozkega vrtenca (*Vertigo angustior*), kvalifikacijske vrste iz dodatka Direktive o

habitatih. Dosedanje raziskave so pokazale, da je vrsta na travnikih Škocjanskega zatoka precej pogosta.

2.4. Raziskava in monitoring nevretenčarjev

- Sistematične raziskave različnih skupin nevretenčarjev in redno spremljanje stanja najpomembnejših skupin

Glej točko 1.8. Raziskave in monitoring ostalih živalskih skupin.

2.5. Monitoring razvoja vlažnih in močvirnih travnikov

Ukrepi

- Monitoring površinskega razvoja različnih tipov/združb travnikov in razvoja zelene strukture

Stanje travnikov smo pregledali pred košnjo in preverili spremembe glede na rezultate zadnjega popisa habitatnih tipov leta 2009.

2.6. Pregled stanja habitatnih tipov

Ukrepi

- Popis vseh habitatnih tipov

Glej točko 1.9. Pregled stanja habitatnih tipov.

2.7. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Glej točko 1.7. Monitoring ptic.

2.8. Izvedba nadzora nad plenilci in tujerodnimi vrstami

Ukrepi

- Monitoring potencialnih plenilcev in tujerodnih vrst

Spremljali smo pojavljanje potencialnih plenilcev, kot so nutrije, lisice, podgane, srake, sive vrane itd. in njihove aktivnosti na območju rezervata, ukrepanje pa v 2010 ni bilo potrebno.

Pod ta ukrep smo uvrstili tudi aktivnosti za omejevanje tujerodnih vrst, ki zaradi predacije, invazivnosti in drugih razlogov ogrožajo avtohtone vrste. Za ohranjanje ugodnega stanja avtohtonih vrst rib je pomembno, da tujerodnim vrstam rib preprečimo prehod na območje rezervata, predvsem Bertoške bonifike. Zato smo v letu 2009 v sodelovanju z Zavodom za ribištvo Slovenije preverjali možne rešitve, na podlagi katerih bi bilo mogoče (po potrebi) pripraviti projektno dokumentacijo in oblikovati vhodni del glavnega dovodnega

jarka na način, da bi preprečili prehod tujerodnih ribjih vrst iz Rižane na območje sladkovodnega dela rezervata. Ustrezne idejne rešitve za preprečevanje prehoda tujerodnih vrst rib na območje sladkovodnega dela naravnega rezervata, kljub preverjanjem različnih možnosti še nismo našli, predvsem zaradi dejstva, da je potrebno ohranjati zadostno pretočnost glavnega dovodnega jarka.

Spremljali smo tudi alohtone rastline, na območju rezervata in odstranjevali predvsem amorfo.

2.9. Spremljanje vpliva nivoja vodne gladine v jarkih na nivo podtalnice

Ukrepi

- Monitoring nivoja vode

Redno smo spremljali nivoje vode z odčitavanjem na vodomernih latah, nameščenih v sladkovodnem delu rezervata.

Laguna

Cilj 3: Obnoviti polnaravne funkcije in pogoje v brakični laguni z odstranitvijo 200.000 m³ sedimenta iz lagune, oblikovati osrednjo poglobitev in sekundarne kanale v letu 2007, ki bodo omogočali plimovanje in pretok vode po celem vodnem telesu z namenom vzpostavitve ponovne povezave z morskim ekosistemom ter povečanja nacionalno pomembnih populacij prezimujočih ptic, kot so liska, race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem

Upravljalne strategije

3.1. Izvedba očiščevalnih del v laguni

Strategija je bila izvedena v letih pred 2010.

3.2. Vzpostavitev delovanja sistema plimne črpalke in nadzor delovanja

Ukrepi

- Opazovanje delovanja lagune

Na podlagi opazovanj in upravljanja z vodnim režimom lagunarnega dela naravnega rezervata smo v začetku leta 2009 pripravili algoritem za avtomatsko upravljanje zaporničnega sistema na morskem kanalu, ki ga je Birometal vključil v avtomatsko upravljanje zapornic, ki je po nadgradnji v 2009 vzpostavljeno daljinsko iz pisarne.

S to nadgradnjo je tudi opazovanje delovanja lagune močno poenostavljeno in zgolj v izrednih primerih (ko je naprimer na zaslonu omarice za daljinsko upravljanje izpisana napaka) zahteva fizični dostop do zapornice in preverbo stanja s strani nadzorne službe. Na ta način je izvedba tega ukrepa postala veliko bolj učinkovita, saj je opazovanje lagune možno opraviti z Bertoške bonifike, kjer se nadzorniki največ zadržujejo in je poraba časa v ta namen bistveno manjša.

- Upravljanje nivojev vodne gladine v laguni

V letu 2010 smo vodni režim v laguni upravljali na način, preizkušen v letu 2009:

- V obdobju od februarja do začetka aprila je zapornica ob vključenem avtomatskem delovanju ostala odprta, dokler voda v vodomernem jašku ni dosegla programirane kote vode na +0,45 metra, ko se je zapornica zaprla. V tem času je potekalo polnjenje lagune z morsko vodo. Zapornica se je ob oseki odprla, ko je kota vode na vodomernem jašku v morskem kanalu padla pod vrednost +0,43 metra. Zapornica je ostala odprta za poljubno nastavljen čas, ko je potekalo praznjenje lagune. Čas praznjenja smo določali na osnovi predhodnih opazovanj in na podlagi tablic prognoziranega plimovanja morja za Koprski zaliv, trajalo pa je od 180 do 240 minut. S tem je onemogočena popolna »izsušitev« lagune ob zelo velikih osekah. Ob naslednjem ciklusu plime se je zapornica ponovno odprla, ko je kota vode na vodomernem jašku v morskem kanalu preseгла vrednost najnižje izmerjene kote vode v laguni.
- V gnezditvenem obdobju od začetka aprila do konca avgusta smo najvišji nivo vode v laguni znižali za 15 centimetrov, tako da polnjenje lagune ob plimi poteka do kote

0,30 metra. Na ta način preprečujemo preplavitev gnezdišč v laguni in vzdržujemo ustrezen vodostaj v času gnezditve.

- V pognezditvenem obdobju od konca avgusta naprej smo zapornico odprli in v laguni omogočili naravno plimovanje,

Z zaporničnim sistemom na morskem kanalu smo tudi v letu 2010 upravljali v skladu z navodili za obratovanje (Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO), ki jih je pripravil podizvajalec hidromehanskega dela zaporničnega sistema na morskem kanalu, Biometal projektiranje, razvoj in inženiring d.o.o., september 2007.

- Redno vzdrževanje zaporničnega sistema

Vzdrževanje zaporničnega sistema smo opravljali po potrebi v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (POV), Inženiring za vode, 2007 in navodili za vzdrževanje kotalne zapornice (Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO), ki jih je pripravil podizvajalec hidromehanskega dela zaporničnega sistema na morskem kanalu, Biometal projektiranje, razvoj in inženiring d.o.o., september 2007.

V januarju smo ob rednih vzdrževalnih delih na zaporničnem sistemu odkrili napako in o tem obvestili podjetje Biometal, ki je 4.3.2010 izvršilo popravilo na kotalni zapornici. Delo je potekalo po naslednjem zaporedju operacij:

1. Odprtje zaščitnih pokrovov dvižnega pogona ter nad odprtino zapornice in pregled leve in desne vrvi.
2. Ugotovljeno je bilo, da desna in leva nosilna vrv nista bili pravilno namotani.
3. Namestili so dva lesena nosilca nad odprtino zapornice ter zapornico pritrdili z dvema vrvema ter ju pritrdili na ušesi zapornice.
4. Sledila je demontaža jeklenih nerjavnih vrvi z obeh bobnov ter dokončna namestitve obeh bobnov, mazanje vrvi in odprtih zobničkov vretenskega stikala in dajalnika položaja.
7. Sledila je izravnava obeh delov zapornice na vodno tehcnico.
8. Nato je sledil preizkus dviganja in spuščanja zapornice po predhodni preklopitvi pogona.

Ob pregledu smo ugotovili tudi, da delovanje dajalnika položaja zapornice ni zanesljivo, saj so se vrednosti v vmesnih položajih neprestano spreminjale in niso bile točne. Dobavitelju smo omenjeni del poslali na servisiranje ter konec marca sami izvedli montažo. Po tem posegu je zapornični sistem deloval brezhibno.

Z investitorjem ankaranske vpadnice, Mestno občino Koper, smo leta 2009 sklenili dogovor za zagotovitev odvzemnega mesta za električno omarico, ki bo napajala zapornični sistem na morskem kanalu in pridobili Projekt za izvedbo, ki ga je izdelal elektro-projektant ankaranske vpadnice (podjetje TK Projekt d.o.o.). Do konca leta 2010 smo koordinirali pridobivanje dovoljenj za izvedbo elektrifikacije zapornice in kot upravljavec vložili tudi vlogo za priklop, ki pa do konca leta ni bil opravljen. Mestna občina Koper je zaenkrat pokazala interes, da bi v okviru svoje investicije pokrila tudi strošek priklopa, kar pa še ni dokončno potrjeno. V nasprotnem primeru je investitor tega posega Ministrstvo za okolje in prostor, ukrep pa je predviden v Programu dela NRŠZ za leto 2011.

3.3. Raziskave ter monitoring morske flore in favne

Ukrepi

- Sistematične raziskave različnih skupin in redno spremljanje stanja najpomembnejših skupin

V letu 2010 vzorčenja bentoških skupin in meiofavne nismo načrtovali in izvajali.

Cilj 4: Obnoviti, oblikovati in povečati habitate ob robu lagune, in sicer 25 ha slanih muljastih tal za razrast halofitne vegetacije, 1,5 ha morskih močvirij z obmorskim ločkom in 1 ha gnezditvenih otočkov brez vegetacije do konca aprila 2007

Upravljalne strategije

4.1. Oblikovanje robnih habitatov v laguni, usklajeno s predvidenimi deli za odstranjevanje sedimenta

Strategija je bila izvedena v letih pred 2010.

4.2. Repopulacija vegetacije (presajanje, sajenje, naravna regeneracija) (dopolnitev)

Ukrepi

- Oblikovanje morskih močvirij na robnih delih lagune in na površinah novo oblikovanih polojev ter sajenje obmorskega ločka

Obmorski loček se je po obnovi lagune leta 2008 začel razraščati po naravni poti. V letu 2009 smo v sodelovanju s strokovnjakom – botanikom nadaljevali s spremljanjem razraščanja morskih močvirij. V skladu z njegovim ekspertnim mnenjem dodatna zasaditev ni potrebna.

- Oblikovanje slanih luž za razrast sestojev rupije

Tudi rupija se razrašča po naravni poti. Kakor je bilo pričakovati, se je rupija razrasla tudi v plitvejših, robnih delih lagune. Dodatni ukrepi za razrast rupije v brakičnem delu rezervata niso potrebni.

- Introdukcija s sajenjem vrste *Linum maritimum* in drugih rastlinske vrst v ustrezno pripravljene habitate na območju naravnega rezervata

V letu 2009 smo pripravili načrt introdukcije s sajenjem za druge redke slanoljubne vrste rastlin. Načrt smo pripravili v sodelovanju z botanikom dr. Mitjem Kaligaričem, ki nam že vrsto let nudi strokovno pomoč s področja botanike. Introdukcijo s sajenjem v letu 2010 žal nismo mogli opraviti, ker je bilo rastišče obmorskega lanu na morskem močvirju med Sv. Katarino in Sv. Nikolajem pri Ankaranu pokošeno. Iz tega razloga je lan na tem rastišču izredno slabo semenil in bi bilo dodatno pobiranje semen z naravovarstvenega vidika nesprejemljivo. Zato smo to aktivnost prestavili v drugo polovico leta 2011, ko bomo v skladu s smernicami Zavoda za varstvo narave, enote Piran, poskusili nabrati zadostno

število semen in izvesti introdukcijo obmorskega lanu na območje brakičnega dela naravnega rezervata..

4.3. Monitoring in nadzor razvoja vegetacije na robnih habitatih lagune, vključno z otočki brez vegetacije

Ukrepi

- Spremljanje stanja naravne repopulacije vegetacije halofitnih enoletnic in trajnic na površinah novo oblikovanih slanih muljastih tal

Stalno spremljanje stanja naravne repopulacije vegetacije halofitnih združb trajnic in enoletnic je izredno pomembno z vidika oblikovanja sistema ustreznega vodnega režima na površinah novo oblikovanih slanih muljastih tal. Ukrep skupaj s kartiranjem habitatnih tipov v letih 2010-11 izvajajo strokovnjaki z Univerze v Mariboru v okviru projekta HABIT-CHANGE.

- Monitoring zaraščanja gnezditvenih otočkov

Stanje zaraščanja otočkov s peščenim oziroma muljastim substratom smo pregledali v septembru 2010. Posegi v zvezi z vzdrževanjem najprimernejše strukture substrata na gnezditvenih otočkih niso bili potrebni. (glej točko 4.1. Oblikovanje robnih habitatov v laguni, usklajeno s predvidenimi deli za odstranjevanje sedimenta, ukrep: Oblikovanje 1 ha gnezditvenih otočkov brez vegetacije kot dodatno gnezdišče za ptice v centralnem delu lagune).

4.4. Pregled stanja habitatnih tipov

- Popis vseh habitatnih tipov

Glej točko 1.9. Pregled stanja habitatnih tipov.

Cilj 5: Upravljati robne habitate z namenom povečanja gnezdeče populacije beločelega deževnika (5-10 parov) in zagotoviti ustrezne pogoje za gnezditve male čigre

Upravljalne strategije

5.1. Oblikovanje in vzdrževanje ugodnih gnezditvenih pogojev za beločelega deževnika in malo čigro

Ukrepi

- Vzdrževanje ustreznih vodostajev v laguni za gnezdeče vrste ptic, kot sta beločeli deževnik in mala čigra

V predgnezditvenem obdobju (od februarja do začetka aprila) smo v času plime zadrževali maksimalni nivo vode v laguni rezervata na koti + 0,45 metra. Od začetka aprila do konca avgusta smo z nadzorovanim dotokom morske vode v laguno rezervata v času plime zadrževali maksimalni nivo vode na koti + 0,30 metra.

- Upravljanje z vegetacijo na površinah namenjenih gnezdenju beločelega deževnika na obrobni območjih lagune (poloji in otočki)

Glej točko 4.3. Monitoring in nadzor razvoja vegetacije na robnih habitatih lagune, vključno z otočki brez vegetacije, ukrep: Monitoring zaraščanja gnezditvenih otočkov.

5.2. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Ukrepi

Opomba: ptice bomo popisovali v skladu z metodologijo, predstavljeno pod točko 1.7.

- Monitoring ter ekološka raziskava beločelega deževnika in male čigre

Na gnezditvenih otočkih v laguni naravnega rezervata je v letu 2010 gnezdilo vsaj 19 parov navadnih čiger, 2 para beločelih deževnikov pa sta gnezdila na območju robnih habitatov severnega dela lagune pod ankaransko vpadnico. Mala čigra v letu 2010 na območju naravnega rezervata ni gnezdila. Točne lokacije gnezd smo evidentirali med opravljanjem spremljanja stanja naravnih vrednot v rezervatu.

K uspešni gnezditvi v letih 2009 in 2010 je v veliki meri pripomoglo tudi ustrezno upravljanje vodostaja lagunarnega dela naravnega rezervata v gnezditvenem obdobju.

5.3. Izvedba nadzora nad plenilci

Ukrepi

- Monitoring potencialnih plenilcev

Negativnih vplivov potencialnih plenilcev na gnezdeče vrste ptic v letu 2010 nismo opazili. Stanje bomo nadzorovali tudi v prihodnje in ukrepali po potrebi.

5.4. Preprečitev motenj na območju pod ankaransko vpadnico

Ukrepi

- Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico z nizkoraslim drevjem in toploljubnimi grmovnicami

Ukrepa v letu 2010 nismo izvajali, saj se je izgradnja ankaranske vpadnice zavlekla v leto 2011. Po zaključku del (predvidoma v 2011) bomo na območju pod traso ankaranske vpadnice po potrebi izvedli zasaditev v naravnih, organskih vzorcih ter z njo po potrebi nadaljevali tudi v prihodnjih letih, saj se je pri dosedanjem dosejavanju izkazalo, da so postopne zasaditve najbolj primerne. Izbor drevesnih in grmovnih vrst bomo prilagodili lokalnim rastičnim razmeram, predvsem tlom in primorski klimi in se omejili na avtohtone vrste, ki prenašajo sol v tleh in v zraku (črn trn, navadna kalina, bradavičasta in navadna trdoleska, enovrati glog, rdeči in rumeni dren, sredozemski hrast, tamariska ipd.).

V letu 2010 smo se udeleževali koordinacijskih sestankov za gradnjo južne ankaranske vpadnice in stalno opozarjali na določitve Odloka o navezavi Luke Koper na avtocestno omrežje, predvsem v vsebini, ki se tiče primerne zasaditve zastiralnega nasipa, ki poteka vzdolž ceste. S strani investitorja MOK smo dobili zagotovilo, da se bo zasaditev izvedla v prvi polovici leta 2011. Z vidika preprečevanja motenj na območju pod ankaransko vpadnico, torej v celotnem zahodnem predelu lagune pod cesto, je zasaditev tega nasipa ključna, zato je bila že v fazi načrtovanja ob usklajevanju zaradi neposredne bližine naravnega rezervata vključena v prostorski izvedbeni akt.

- Sodelovanje z investitorjem/ upravljalcem ankaranske vpadnice za kakovostno gradnjo in upravljanje ankaranske vpadnice

Gradnja ankaranske vpadnice je začela konec leta 2008, v poskusno obratovanje naj bi bila predana do konca 2009 (za približno pol leta zaradi predobtežitev), zaključna pa naj bi bila leta 2010. Z investitorjem ankaranske vpadnice (MO Koper), izvajalci, nadzori in projektantom smo od leta 2009 dalje sodelovali v smeri zagotovitve minimalnih vplivov na rezervat med gradnjo ceste, ki se ni vršila ob naravovarstvenem nadzoru, ki bi ga moral zagotavljati investitor.

Leta 2009 smo bili zaradi številnih odprtih vprašanj pri gradnji ankaranske vpadnice in velike možnosti negativnih vplivov na rezervat v okviru naravovarstvenega nadzora primorani aktivno pristopiti k reševanju le-teh, enako pa je ostalo tudi v prvem polletju 2010, saj po našem mnenju akterji pri gradnji ceste niso nastopali korektno in upoštevajoč vse zakonodaje na tem področju. Najhujšo kršitev je nadzorna služba opazila 4. marca 2010, ko so izvajalci vzdolž meteornege jarka z izlivom neposredno pred akvatorij Škocjanskega zatoka začeli vgrajevati organske odpadke z luške deponije, ki so jih leto prej izkopal na trasi ceste.

Pri tem smo evidentirali kar nekaj možnih težav. Vse izcedne vode, ki se bodo iz odloženega materiala izcejale v jarek, bodo neposredno vplivale na poslabšanje kakovosti vode v akvatoriju Škocjanskega zatoka. Četudi material morda ne vsebuje nevarnih kemičnih in drugih snovi, je za občutljive združbe v vodni laguni Škocjanskega zatoka (vse tvorijo habitatne tipe, varovane v okviru evropskega omrežja Natura 2000) tudi organsko onesnaženje in preobremenitev ter poslabšanje kakovosti vode iz tega naslova lahko zadosten razlog za neuspevanje in/ ali propad. Poleg tega se s tem spet pojavi nevarnost evrofizacije in anoksije v laguni zatoka, ki sta jo Ministrstvo za okolje in prostor ter

upravljevec sanirala leta 2007 z vsebinsko in finančno obsežnim projektom krajinske in vodnogospodarske ureditve rezervata.

Zaradi pričakovanih negativnih vplivov in gotovosti kršitve Zakona o NRŠZ (5. člen) smo na Inšpektorat za okolje in prostor takoj naslednji dan, 5. marca 2010, poslali detajno prijavo z posnetkom stanja ter navedbo možnih kršitev ZNRŠZ ter Uredbe o državnem lokacijskem načrtu za navezavo luke Koper na avtocestno omrežje (Uradni list RS, št. 79/2004). Na terenu vidnih rezultatov prijave nismo opazili in zato 22. marca poslali urgenco s posnetkom novega stanja, ki je bilo vedno bolj zakrbljujoče, saj se je izcejanje onesnažene vode že začelo. Kljub temu doslej Inšpektorat ni ukrepal in humuziran nasip, v katerega je vgrajeno okoli 10.000 m³ odpadkov, je tako zakonskim prepovedim navkljub ostal odložen v neposredni bližini rezervata.

Dne 30. marca smo sklicali sestanek na MO Koper, na katerega smo povabili predstavnike investitorja, nadzora ter inšpekcije in ob prisotnosti članov Odbora NRŠZ dosegli naslednje dogovore, njihovo uresničevanje pa je bilo ob koncu leta 2010 v opisani fazi:

1. Investitor bo zagotovil ustrezen naravovarstveni nadzor v skladu z Uredbo o državnem lokacijskem načrtu za navezavo Luke Koper na avtocestno omrežje.

Investitor je naravovarstveni nadzor vzpostavil šele v maju 2010. Opravlja ga mag. Barbara Vidmar iz Zavoda za varstvo narave, območna enota Piran. Terenskih ogledov naravovarstvenega nadzora se po potrebi udeležujemo tudi predstavniki upravljavca NR Škocjanski zatok, z izvajalko pa smo bili ves čas v stalnih kontaktih glede primernosti izvedbe ter smo ji tudi posredovali izsledke naših opažanj.

2. Investitor bo vzpostavil redni monitoring voda, ki se iz meteornege jarka ob deponiji luških odpadkov iztekajo neposredno pred akvatorij Škocjanskega zatoka. Podatke bo dostavljal upravljavcu rezervata. Predstavnik investitorja in upravljavca NRŠZ bosta skupaj opravila tudi terenski ogled območja.

Investitor rednega monitoringa izcednih vod z deponije ob južni ankaranski vpadnici še ni vzpostavil. Po neuspelem poskusih reševanja problematike s speljavo teh voda na centralno čistilno napravo in oblikovanju rastlinske čistilne naprave, kjer bi se te vode prečiščevale, ostaja vprašanje ustreznega tretmaja teh voda odprto. Zato se bodo naša prizadevanja za ustrežno rešitev, ki ne bo negativno vplivala na stanje naravnih vrednot NRŠZ, nadaljevala tudi v letu 2011.

3. Glede izgradnje krožišč na meji z rezervatom se bo nadaljevalo dosedanje dobro sodelovanje in medsebojno obveščanje o vseh novih aktivnosti glede izgradnje.

Dela na krožiščih še niso zaključena. Izvajajo se v skladu z projektno dokumentacijo. Stanje redno spremljamo na terenskih ogledih skupaj s predstavnico Zavoda za varstvo narave Barbaro Vidmar ter predstavnikom DDC, ki vrši nadzor nad gradnjo, Željkom Babičam.

4. Investitor bo preučil in preveril pogoje za zasaditev protihrupnega nasipa v skladu z Uredbo o državnem lokacijskem načrtu za navezavo Luke Koper na avtocestno omrežje ter o tem obvestili upravjalca Škocjanskega zatoka.

Investitor MOK je naročil zasaditveni načrt za zasaditev protihrupnega nasipa. Projekt je bil izdelan, vendar so, po besedah predstavnika MOK, stroški izvedbe izredno visoki. V iskanju ustrežnejših rešitev smo sodelovali z MOK pri iskanju možnosti za pocenitev izvedbe zasaditve. Stanje smo redno spremljali in vztrajali pri zasaditvi protihrupnega nasipa v skladu z Uredbo o državnem lokacijskem načrtu za navezavo Luke Koper na

avtocestno omrežje. Po informacijah iz začetka 2011 je MOK potrdila načrt zasaditve, ki jo načrtuje do marca leta 2011. Pred izvedbo zasaditve smo jih skupaj z naravovarstvenim nadzorom opozorili na ustrezno humuziranje sicer kamnitega nasipa, da bodo z zasaditvijo predvidene rastline lahko dobro uspevale.

5. Investitor oziroma projektanti bodo optimizirali postavitev javne cestne razsvetljave vzdolž južne ankaranske vpadnice zaradi zmanjšanja svetlobnega onesnaženja ter v skladu z obema zgoraj omenjenima Uredbama.

Predstavniki MOK nam je na skupnem sestanku z naravovarstvenim nadzorom zagotovili, da so našli ustrezno rešitev za zmanjšanje svetlobnega onesnaževanja. Predlog rešitve je v namestitvi svetlobnih teles z manjšo močjo in sicer 150W namesto 250W, medtem ko bo število svetil ostalo isto kot je bilo prvotno načrtovano.

Jezerce

Cilj 6: Upravljati in vzdrževati Jezerce in obrobno trstičje za gnezdenje 1-3 parov čapljice, 8-10 parov rakarjev, 6-10 parov svilnic ter drugih močvirskih ptic

Upravljalne strategije

6.1. Odstranitev vse infrastrukture ob Jezercu po prenehanju vrtničarske dejavnosti (dopolnitev)

Ukrepi

- Odstranitev vrtničarskih objektov (barake, ograje...) in ostalih odpadkov

Ukrepev v času poročanja nismo izvajali.

6.2. Vzdrževanje preliva vode iz Jezerca v laguno za regulacijo vodnih nivojev in zagotavljanje sladkovodnega značaja

Ukrepi

- Vzdrževanje vodnega režima

Za vzdrževanje vodnega režima smo skrbeli s stalnim upravljanje zaporničnega sistema.

6.3. Zasaditev avtohtonih grmovnih in drevesnih vrst

Ukrepi

- Vzdrževanje ruderalne vegetacije s košnjo oziroma mulčanjem

Ukrepev v letu 2010 nismo izvajali.

6.4. Sanacija Jezerca do konca leta 2010

Ukrepi

- Sodelovanje z lokalno skupnostjo za ureditev kanalizacijskega omrežja na območju Škocjanskega hriba in dokončno prenehanje izpustov v rezervat

Sanacija Jezerca je smiselna, ko bo urejeno kanalizacijsko omrežje na Škocjanskem hribu in ne bo več izpustov fekalnih vod v rezervat, ki neposredno poslabšujejo stanje na območju Jezerca. Glede na informacije, ki smo jih dobili na Mestni občini Koper, je ureditev kanalizacijskega omrežja na območju Škocjanskega hriba predvidena šele do konca leta 2012. V letu 2010 smo spremljali priprave na investicijo s strani občine in ugotovili, da načrtovane sanacije Jezerca glede na izpolnjevanje predpogojev v času trajanja tega Načrta upravljanja ne bomo mogli izvesti. Po pričakovanjih pa se ukrep prestavi v obdobje po letu 2012.

- Izvedba stalnega monitoringa kakovosti vode in stanja v Jezercu, skupaj z evidentiranjem vseh virov emisij v vodno telo

Opazovanja Jezerca v zadnjih letih kažejo na bistveno poslabšanje ekoloških razmer na tem območju. Monitoring kakovosti vode kaže na akumuliranje organskega onesnaženja, kar je dostikrat očitno tudi pri nestrokovnem opazovanju, saj je voda v Jezercu obarvana in ima neprijeten vonj. Osnovne parametre kakovosti vode v Jezercu stalno spremljamo.

6.5. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Glej točko 1.7. Monitoring ptic.

6.6. Monitoring rib, dvoživk in nevretenčarjev

Glej točko 1.8. Raziskave in monitoring ostalih živalskih skupin.

Kakovost in količina vode

Cilj 7: Izboljšati in vzdrževati potrebno kakovost in količino vode za vzpostavitev in ohranjanje ugodnih ekoloških pogojev in statusa habitatov na območju celotnega rezervata

Upravljalne strategije

7.1. Zagotavljanje potrebne količine in kakovosti vode za upravljanje rezervata

Ukrepi

- Stalno sodelovanje z rečnim nadzornikom, pristojnimi vodno-gospodarskimi službami in drugimi uporabniki vode iz Rižane

Za zagotovitev potrebnih pritokov sladke vode v rezervat smo nadaljevali z rednim sodelovanjem z rečnim nadzornikom iz podjetja VGP Drava, ki je zadolžen za upravljanje vodno-gospodarskih objektov na Rižani in Ari ter vzdrževanje biološkega minimuma v rekah. Hkrati smo sodelovali tudi s koprsko območno pisarno Agencije RS za okolje, ki je pristojna za vodno-gospodarske zadeve v regiji in po potrebi tudi z drugimi uporabniki vode. Ker je Škocjanski zatok zadnji v verigi »odjemalcev« vode iz Are, sploh pa glede na dosedanje izkušnje, je tovrstno stalno sodelovanje edina garancija, da bo zadosten prtok sladke vode zagotovljen vsaj v izvensušnih obdobjih, ko je vode dovolj. V ta okvir sodijo tudi vse potrebne intervencije ob pomanjkanju pritoka ali drugih kritičnih konicah v rezervatu.

- Sodelovanje pri adaptiranju vodno-gospodarskih objektov izven rezervata

Ukrepev v času poročanja nismo izvajali.

- Zaščita lagune pred potencialnim onesnaženjem z morja

S predstavniki Luke Koper smo se že dogovorili za sestanek na temo zagotovitve baraže na vtoku iz Luke v morski kanal, ki zatok povezuje z morjem. Termin sestanka bomo uskladili v začetku 2011.

- Dogovor z Luko Koper in Centrom za obveščanje o protokolu obveščanja in ukrepanja v primerih razlitij in drugih onesnaženj v Koprskem zalivu in predvsem v Luki

Z Luko Koper in Centrom za obveščanje smo v letu 2008 začeli z dogovori o posebnem načinu hitrega obveščanja in ukrepanja v primeru razlitij ali drugih onesnaženj v pristanišču oz. širše v Koprskem zalivu. Ključno pri zagotavljanju varnosti pred onesnaženjem je namreč takojšnje obvestilo o nastanku nesreče, na podlagi katerega lahko zapornice nemudoma zapremo in preprečimo, da bi rezervat dosegle onesnažene vode. Način obveščanja smo v letu 2009 dorekli, v prihodnje pa bomo skrbeli za redno vzdrževanje stikov in nadgradnjo komunikacije po potrebi in glede na tehnične možnosti.

V začetku junija 2010 smo se seznanili tudi s stališči MOP do pripomb, ki smo jih podali v novembru 2009 v postopku javne razgrnitve DPN Luka Koper. Ugotovljamo, da je bila večina pripomb v zvezi s Škocjanskim zatokom zadovoljivo upoštevana, z izjemo dotoka morske vode in povezave območja bodočega tehnološkega parka za laguno ter ureditvijo dvigal kot opazovališč ptic, tako da bomo glede teh zadev pozorni tudi v nadaljnjih fazah

načrtovanja. Neupoštevane pa so bile naše pripombe v zvezi z ohranjanjem Ankaranske bonifike, kar je po naši oceni z vidika varstva narave nesprejemljivo.

- Sodelovanje s pristojnimi službami in uporabniki za zagotovitev vseh potrebnih preventivnih ukrepov na izpustih meteornih vod v rezervat

Tudi ta ukrep je nujen za zagotavljanje ustrezne kakovosti vode v rezervatu. Trenutno namreč v Kopru niso določeni upravljavci sistemov meteornih vod, tako da ni niti rednega vzdrževanja niti spremljanja stanja meteornih izpustov. V okviru tega ukrepa bomo v sodelovanju s pristojnimi službami storili vse, kar je v naši moči, da se trenutna situacija uredi in da bodo meteorni izpusti v Škocjanski zatok opremljeni z ustreznimi lovilci olj, filtri in da bo vpeljana redno vzdrževanje. Kot smo že doslej, pa bomo tudi v letu 2010 z mnenji sodelovali v postopkih primerne opreme novogradenj za upravljanje z meteornimi izpusti (npr. z uporabo koalescenčnih filtrov, rednim nadzorom in podobnimi ukrepi). V zvezi s to problematiko smo se povezali tudi z izvajalcem javne službe s področja voda v regiji, podjetjem VGP Drava, s katerimi smo izmenjali izkušnje glede meteornih vod in s tem povezanih onesnaženj.

O stanju na terenu smo redno obveščali tudi mag. Barbaro Vidmar, ki vrši naravovarstveni nadzor nad deli pri gradnji južne ankaranske vpadnice.

- Sodelovanje pri nadzoru nad deli v bližini rezervata ali v prispevnem območju, ki bi lahko negativno vplivala na kakovost in količino vode v rezervatu

Sodelovali smo pri nadzoru nad izvedbo del v bližini rezervata in v prispevnem območju, ki bi lahko negativno vplivala na kakovost in količino vode v rezervatu (npr. v primeru onesnaženja Are, del pri izgradnji ankaranske vpadnice).

- Sodelovanje v evropski organizaciji Sea Alarm Foundation

Predstavnica DOPPS se je udeležila konference v Opatiji (maj 2010, glej naslednjo točko), na kateri je predstavnica Sea Alarm Foundation iz Bruslja sodelovala s predavanjem o konkretnih napotkih in praktičnih izkušnjah za izdelavo načrta ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice. Izsledki tega predavanja in vzpostavljen neposreden kontakt s predstavnico Sea Alarma nam bodo zelo koristili pri pripravi omenjenega načrta.

- Izdelati načrt ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice za celotno območje slovenskega obalnega morja

Z namenom izobraževanja in pridobitve relevantnih podatkov za izdelavo zgoraj omenjenega načrta ukrepanja se je Bojana Lipej od 12. do 15. maja 2010 udeležila konference z naslovom »The First Adriatic Oil Spill Conference« v Opatiji na Hrvaškem. Organizirala jo je organizacija OSEC (OIL SPILL EDUCATION CENTRE, KOMARA d.o.o., Hrvatska) s finančno podporo Ministarstva mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske ter sodelovanjem mednarodnih organizacij.

Cilj konference je bila izmenjava izkušenj, znanj in metod dela različnih strokovnjakov/organizacij, ki delujejo na področjih, povezanih z razlitji nafte in njenih derivatov kot tudi iniciative nekaterih držav: Albanije, Bosne in Hercegovine, Črne Gore, Hrvaške, Italije in Slovenije, da se Jadransko morje razglasi za posebno občutljivo morsko območje (PSSA) pri Mednarodni pomorski organizaciji (IMO). Na konferenci so sodelovali predstavniki iz Hrvaške, Slovenije, Bosne in Hercegovine, Črne Gore, Italije, Anglije, Belgije, Malte, Avstrije in Francije. Program konference je bil razdeljen na tri glavne sklope:

1. pripravljenost za intervencijo in pravilno ukrepanje ob razlitjih nafte in njenih derivatov,
2. pravni vidiki pri intervencijah ter mednarodni predpisi,
3. znanstveni, tehnični in praktični vidiki pri razlitjih nafte in njenih derivatov na morju.

Udeležba na konferenci je za pripravo načrta pomembna zaradi naslednjih dejstev:

- za države ob Jadranskem morju predstavlja začetek priprave omenjenega načrta ukrepanja ter da se pri pripravi le-tega medsebojno povežejo;
- s strani organizatorja bo podana pobuda pristojnim vladnim službam posameznih držav, da je načrt ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice nujen in ga je po izdelavi potrebno integrirati v nacionalni plan ukrepanja ob onesnaženju morja z nafto in njenimi derivati;
- na konferenci je bil vzpostavljen kontakt z organizacijo Sea Alarm – predstavljeno je bilo naše dosedanje delo na tem področju, naše kapacitete na kadrovske področju (naša velika prednost je v številu prostovoljcev, ki bi lahko v takšnih primerih »pristopili« na pomoč) in naše vedenje/znanje o pticah;
- Sea Alarm in Rempec center na Malti pripravljata skupni dogovor, ki bo državam v Jadranu olajšal vzpostavljanje kontaktov za strokovno pomoč s strani Sea Alarma pri pripravi omenjenih načrtov ukrepanja;
- nobena država ob Jadranskem morju trenutno nima izdelanega takšnega načrta ukrepanja, kar pa bo v prihodnje obveza za vsako državo. Omenjeni načrt bo moral biti del nacionalnega plana ukrepanja ob onesnaženju morja z nafto in njenimi derivati;
- Sea Alarm nudi pomoč posameznim državam pri pripravi takšnih načrtov ukrepanja (t.i. Wildlife Response Plan). V preteklosti so tako pomagali Belgiji, Nizozemski, Nemčiji, Švedski, Finski, Estoniji, Španiji, Portugalski in Turčiji. Pomoč nudijo na poziv oz. zahtevo s strani državnih institucij ali nevladnih organizacij. Poleg strokovne pomoči, pomagajo tudi pri organizaciji in vodenju različnih delavnic, izobraževanj in treningov za ljudi, ki bodo vključeni v takšno ukrepanje.

Poleg udeležbe na konferenci v Opatiji smo glede priprave omenjenega načrta (v prvi polovici 2010) vzpostavili dober kontakt s predstavniki Pristaniške kapitanije in Civilne zaščite (le-ti so del nacionalnega plana ukrepanja ob primeru onesnaženj) ter jim predstavili naše dosedanje delo. Poleg novo vzpostavljenih kontaktov smo še povečali dobro sodelovanje s predstavniki ARSO, Izpostava Koper, predvsem z Zorko Sotlar, vodjo sektorja za Jadransko morje.

7.2. Usposobitev sladkovodnega pritoka v rezervat iz kaptazne vrtine ŠZV-1/02 na Ankaranski bonifiki po potrebi (opcijaska rešitev)

Ukrepi na podlagi spremljanja stanja dotokov vode v rezervat v preteklih letih v letu 2010 niso potrebni.

7.3. Monitoring kakovosti vode in hidroloških parametrov

Ukrepi

- Izvajanje dolgoročnega monitoringa kakovosti vode

Monitoring osnovnih parametrov kakovosti vode v rezervatu smo tako kot predhodna leta redno in samostojno izvajali na devetih vzorčnih mestih z dosedanjimi metodami. Za spremljanje osnovnih parametrov stanja kakovosti vode na območju naravnega rezervata od leta 2004 uporabljamo multiparametrični instrument, primeren za delo na terenu, s

katerim stalno spremljamo naslednje enostavne parametre kakovosti vode: temperatura, pH, raztopljeni kisik, slanost, redox potencial in prevodnost.

Zaradi iztrošenosti in zastarelosti omenjenega aparata smo v okviru nakupov opreme za upravljanje NRŠZ MOP-u v oktobru 2010 predlagali nov aparat za merjenje kakovosti vode. Na podlagi zbiranja ponudb s strani MOP je bil izbran »Multiparameter PH Hanna Instruments«, ki nam omogoča merjenje več parametrov kakovosti vode kot prejšnji aparat. Na ta način bomo lahko kvalitetnejše oziroma bolj natančno spremljali stanje kakovosti voda na območju rezervata.

Pri pregledu in obdelavi podatkov izmerjenih vrednostih osnovnih parametrov v letu 2010 smo ugotovili, da je bila kakovost voda na območju Škocjanskega zatoka dobra oz. primerna v skladu z Uredbo o kakovosti vode za življenje in rast morskih školjk in polžev ter Uredbo o kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib.

- Izvajanje dolgoročnega monitoringa hidroloških parametrov

V laguni stalni monitoring hidroloških parametrov opravljamo s pomočjo jaškov ob zapornicah pa tudi z novo vgrajenimi vodomernimi latami in merilci nivojev vodne gladine. Nivoje vodne gladine v sladkovodnih vodnih telesih v rezervatu spremljamo z že nameščenimi vodomernimi latami. Spremljamo tudi podatke na koprskem mareografu in napovedi plimovanj na podlagi plimnih kartic. Rezultate neposredno uporabljamo pri upravljanju nivojev vode v različnih hidroloških enotah mokrišča ter pri ukrepanju v različnih primerih.

Obiskovalci

Cilj 8: Razviti in vzdrževati pozitivno podobo rezervata pri glavnih ciljnih skupinah (obiskovalci, lokalno prebivalstvo) in pri javnih službah

Cilj obsega promocijo rezervata ter komuniciranje s ključnimi javnostmi na vseh nivojih, od lokalnega do mednarodnega. Kot glavne ciljne skupine smo doslej opredelili:

- lokalno prebivalstvo,
- šolske in druge izobraževalne skupine,
- skupine in individualni obiskovalci s posebnim interesom: poklicni in ljubiteljski naravoslovci, predvsem specializirane skupine, kot so ornitologi,
- turisti,
- skupine s posebnimi potrebami (slepi in slabovidni, gluhi in gluhonemi ter invalidi).

Ukrepe v okviru cilja smo v letu 2010 izvajali samostojno, v manjši meri pa tudi v povezavi z drugimi upravljalci zavarovanih območij v Sloveniji ter v okviru neformalne mreže upravljalcev severno-jadranskih mokrišč Adriawet in drugimi sorodnimi organizacijami in skupinami doma in v tujini (predvsem distribucija skupnih promocijskih gradiv potencialnim obiskovalcem in ciljnim skupinam).

Upravljalске strategije

8.1. Uporaba lastnih tiskanih, virtualnih in drugih medijev

Ukrepi

- Nadgradnja in vzdrževanje spletne strani www.skocjanski-zatok.org

V letu 2010 redno vzdržujemo spletno stran rezervata. Pripravili smo nekaj aktualnih vsebin za obiskovalce in drugo zainteresirano javnost, in sicer:

- novica o otvoritvi tipnega modela za slepe in slabovidne osebe;
- novica o predavanjih, ki smo jih septembra izvedli v sodelovanju z Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja Koper;
- novica o vodenih izletih in naravoslovnih dnevih (natančne informacije izvajanja s cenikom) ter
- novica o 5. otroškem slikarskem Ex-temporu.

- Priprava, izdaja in uporaba tiskanih medijev

V času do vključno leta 2009 smo v okviru različnih projektov izdali večje število promocijskega materiala, povsem ali delno osredotočenega na predstavitev Škocjanskega zatoka. V letu 2010 smo poskrbeli za distribucijo teh gradiv ključnim ciljnim skupinam. V letu 2010 smo izdali tudi vodniček po naravnem rezervatu Škocjanski zatok z naslovom »Zeleno srce Koprak«, katerega izdajo je omogočila Zavarovalnica Triglav d.d. z donacijo v ta namen. V pripravi je še italijanska različica vodnička.

8.2. Mediji in odmevni dogodki

Ukrepi

- Delo z mediji, predvsem ob medijsko odmevnih dogodkih

Ker je leto 2010 mednarodno leto biodiverzitete, smo v prvi polovici leta organizirali dva medijsko-odmevna dogodka, in sicer obeležitev svetovnega dneva mokrišč, 2. februarja 2010, v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor; ter obisk evrokomisarja za okolje dr. Janeza Potočnika ob mednarodnem letu biodiverzitete, 16. aprila 2010.

Ob Svetovnem dnevu mokrišč (2. februar) smo skupaj z Ministrstvom za okolje in prostor organizirali tiskovno konferenco z naslovom »Ohranjanje mokrišč – odgovor na podnebne spremembe!«, ki je potekala v začasnem objektu v Škocjanskem zatoku, sledil je kratek vodeni ogled rezervata za vse udeležence. Sogovorniki na novinarski konferenci so bili Zoran Kus, državni sekretar (MOP), Mladen Berginc, vodja Sektorja za ohranjanje narave (MOP), Gordana Beltram, nacionalna koordinatorica Ramsarske konvencije v Sloveniji, Rudolf Tekavčič, predsednik DOPPS, Nataša Šalaja, vodja naravnega rezervata Škocjanski zatok (DOPPS) in Borut Mozetič, strokovni vodja rezervata (DOPPS).

16. aprila je Škocjanski zatok obiskal evropski komisar za okolje dr. Janez Potočnik. Namen srečanja predstavnikov DOPPS z evrokomisarjem je bil predstaviti pomen varstva narave in območij Natura 2000 v Sloveniji, ter spregovoriti o prihodnjih izzivih na evropski in nacionalni ravni. Dr. Potočnik je ta dan obiskal dve območji Natura 2000, in sicer naravni rezervat Iški morost na Ljubljanskem barju ter naravni rezervat Škocjanski zatok. Oba rezervata upravlja DOPPS, ki si z naravovarstvenimi aktivnostmi prizadeva za ohranitev zdravega okolja in ohranjene narave.

Velik delež objav v času poročanja je posledica medijsko odmevnih dogodkov v Škocjanskem zatoku, s katerimi smo se v zadnjih letih naučili pridobiti pozornost medijev in s tem tudi javnosti. Še posebej pomembno pa je, da raste število objav, ki jih glede na objektivne kriterije lahko uvrstimo med pomembne objave. Naša dosedanja tendenca je bila, da smo medijsko odmevnost gradili na pozitivnih dogodkih, na katerih smo lahko v javnost posredovali pozitivna sporočila, povezana s Škocjanskim zatokom in ohranjanjem narave, na teme z negativno konotacijo pa smo se odzivali minimalno.

Dogodek	Število objav			Pomembne objave
	osrednja tema	stranska tema	Skupaj	
Dan mokrišč 2010	40	3	43	4-regionalni, 3-nacionalni mediji
Obisk Potočnik 16.4.2010	18	5	23	4-regionalni, 1-nacionalni mediji

V maju smo začeli pripravljati bolj obširno analizo objav o Škocjanskem zatoku v medijih javnega obveščanja, ki je bila izdelana v obliki seminarske naloge in je vključena med poročila na priloženi zgoščenki (priloga 3).

Še en medijsko odmevni dogodek je bila otvoritev tipnega modela za slepe in slabovidne, katerega izdelavo nam je omogočila Luka Koper v okviru programa Živeti s pristaniščem. Tipni model so na slavnostnem dogodku 19. novembra 2010 otvorili minister dr. Roko Žarnić, dr. Gregor Veselko, predsednik Uprave Luke Koper d.d., predsednik Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Koper Ljubo Daničič ter direktor DOPPS Andrej Medved.

V letu 2010 smo z mediji sodelovali pri pripravi različnih prispevkov, reportaž in snemanjih ter jih sproti obveščali o vseh aktivnostih in dogodkih v Škocjanskem zatoku.

V nadaljevanju navajamo naslednje prispevke:

- GEA: 3. februarja je bil v prispevku »Poženimo pedale« omenjen Škocjanski zatok kot izletniški cilj;
- AVTO-DOM: 4. marca je bil Škocjanski zatok opisan kot ena izmed izletniških točk v na Slovenski obali v prispevku Obala – z grabljicami in pokopališče školjk;
- PRIMORSKE NOVICE: 1. aprila je bila objavljena kratka vest o svetlobnem onesnaženju v Škocjanskem zatoku;
- DELO: novico o pohodu od Dnevu zdravja, ki ga je DOPPS organiziral skupaj z Zdravstvenim domom Koper, je 7. Aprila objavil časopis DELO;
- ISTRRA (priloga časopisa Primorske novice): 28. Aprila je objavila vest o pohodu od Dnevu zdravja v Škocjanskem zatoku;
- PRIMORSKE NOVICE: 9. junija je bila objavljena novica o zaključku projekta Comenius z naslovom »Mladi o podnebnih spremembah«. Učenci so si v okviru projekta ogledali tudi Škocjanski zatok;
- IDRIJSKE NOVICE: 23. julija je bil v prispevku z naslovom »Prisluhni šumenju v školjki« med drugim objavljeno, da so si učenci raziskovalnega tabora ogledali tako projekcijo o Škocjanskem zatoku kot tudi obiskali le tega;
- DELO: V okviru poletnega tečaja slovenskega jezika so udeleženci spoznali tudi Škocjanski zatok. Novica je bila objavljena 29. julija;
- PODPALMO.SI: Na internetnem portalu je bila 29. julija objavljena novica o prihodu Brune;
- RADIO KOPER, SLOVENSKO-MORJE.NET: 23. in 25. septembra sta bili objavljeni novici o Mednarodnem dnevu obale in projektu Aware v okviru katerega smo na srečanju predstavili tudi Škocjanski zatok;
- ŽURNAL: Ob Evropskem dnevu ptic je bila 2. oktobra objavljena novica o vodenih opazovanjih ptic po Sloveniji z naslovom »Množično frfotanje na toplo«;
- PRIMORSKE NOVICE: 5. oktobra je bilo objavljeno povabilo na predavanje z naslovom »Lepote in ptice v Srbiji in Črni gori«, ki je potekalo v prostorih koprške knjižnice;
- PRIMORSKE NOVICE: 25. oktober - v okviru tedna otroka so v vrtcu Bertoki pripravili za svoje malčke pestre dejavnosti ter si tako ogledali tudi Škocjanski zatok;
- DELO, DELO.SI, PRIMORSKE NOVICE: 18. novembra je bila objavljena novica o čistilni akciji botaničnega bisera pri Ankaranu (slani travnik pri Sv. Nikolaju) pri kateri smo sodelovali tudi mi;
- PRIMORSKE NOVICE, PRIMORSKE.SI: 23. novembra je bila objavljena novica o novi tekaški stezi Bonifika, ki potekala tudi po Škocjanskem zatoku z naslovom: Komu je pravzaprav namenjen tartan?;
- DELO (priloga Delo in dom): 24. novembra je bil objavljen prispevek o gradnji lesenih objektov z naslovom »Zmota o premazu«, kjer je bila omenjena tudi gradnja objektov v Škocjanskem zatoku, ki bodo popolnoma leseni;
- PRIMORSKE NOVICE: 10. decembra je bil objavljen članek o zavarovanih območjih Primorske z naslovom »Ni dovolj zgolj ustanoviti zavarovano območje«, kjer je predstavljen tudi Škocjanski zatok;
- ISTRRA (priloga časopisa Primorske novice): 22. decembra so bili objavljeni rezultati in produkti v letošnjem letu z naslovom »Donos se meri tudi v sreči«, kjer so bili omenjeni tudi projekti Škocjanskega zatoka v sodelovanju z Luko Koper – tisk knjige Dotakni se ptice in tipni model za slepe in slabovidne obiskovalce Škocjanski zatok;
- FINANCE, FINANCE.SI: 22. decembra je bil objavljen prispevek o nepovratnih sredstvih za infrastrukturo z naslovom »Po naložbah vodijo Savinjčani in Gorenjci«, kjer je omenjen tudi Škocjanski zatok.

Na splošno o Škocjanskem zatoku, pridobitvi gradbenega dovoljenja ter njegovi nadaljnji ureditvi in gradnji informacijskega centra so bili objavljeni naslednji prispevki:

- RADIO KOPER: v oddaji Aktualno je bil 16. februarja predvajan intervju o Škocjanskem zatoku z Zoranom Kusom, Mladenom Bergincem in Natašo Šalaja;
- ISTRa (priloga časopisa Primorske novice): 31. marca je bil o Škocjanskem zatoku objavljen obširen članek z naslovom »Oaza pred vrati Koprčanov«;
- PRIMORSKE NOVICE: 14. aprila je novinarka Nataša Hlaj pripravila obširen prispevek o Škocjanskem zatoku z naslovom »Rosa in Rižana kosita travo namesto traktorjev«;
- RADIO KOPER: 28. julija je bil predvajan intervju z Borutom Mozetič o novem informacijskem centru;
- DNEVNIK (priloga Dnevnikov objektov) in DNEVNIK.SI: 31. julija je bila objavljena obsežna reportaža o Škocjanskem zatoku z naslovom »Prostor za ptice je prostor za ljudi«;
- RADIO SLOVENIJA: 31. julija so lahko poslušalci slišali novico o novem informacijskem centru;
- DELO, DELO.SI, PODPALMO.SI: 9. in 10. avgusta so bili objavljeni prispevki o novem informacijskem in izobraževalnem centru;
- RADIO HIT: 14. in 15. avgusta je bila predvajana novica o novem informacijskem in izobraževalnem centru;
- PODPALMO.SI, PRIMORSKE NOVICE: 18. in 19. avgusta objavljene novice o trimčarjih v Škocjanskem zatoku in gradnji infrastrukture;
- V avgustovski številki časopisa MESTNE OBČINE KOPER je bila objavljena fotoreportaža o Škocjanskem zatoku z naslovom: »Zgodba o uspehu«;
- AVTO DOM (priloga Potepanja): 2. septembra je bila objavljena novica z naslovom »Informacijski center v Škocjanskem zatoku«;
- PRIMORSKE NOVICE, PRIMORSKE.SI: 23. novembra je bil objavljen prispevek o ureditvi Škocjanskega zatoku z naslovom »Pogled tudi v podvodni svet«;

V sodelovanju z Mestno občino Koper smo za turiste potniških ladij ponudili možnost ogleda Škocjanskega zatoka. Internetni portali SLOVENSKO-MORJE.NET, PRIMORSKA.INFO, PODPALMO.SI, VEČER.SI, STA so 16., 19., 30. junija in 1., 15. 16. julija objavili novico o prihodu turistov v Koper.

Na temo nadomestnih zemljišč za Škocjanski zatok so bili v tem letu objavljeni naslednji prispevki:

- TV KOPER: v oddaji Primorska kronika je bil 27. januarja predvajan prispevek z naslovom »Škocjanski zatok čaka na dogovor med občino in državo«;
- TV KOPER: 15. februarja je bil v oddaji Primorska kronika omenjen Škocjanski zatok v prispevku »Župan zahteva odškodnino za podržavljenje Škocjanskega zatoka«;
- OBALA.NET, PODPALMO.SI, PRIMORSKA.INFO, DNEVNIK.SI, STA: 5., 6. in 20. marca je bilo na teh internetnih portalih objavljeno več novic o vprašanih poslancev za nadomestilo za izgubljena zemljišča zaradi Škocjanskega zatoka;
- DELO: 9. marca je bil Dušan Grča objavil članek z naslovom »Kaj dobi Koper v zameno za zatok« - novica o vprašanih poslancev glede nadomestilo za izgubljena zemljišča zaradi Škocjanskega zatoka;
- DELO: 26. maja je Boris Šuligoj glede nadomestnih zemljišč za Škocjanski zatok objavil prispevek z naslovom »Država bi dala nadomestilo, a pod pogoji«.
- Na internetnih portalih STA, SIOL.NET: je bil 30. maja objavljen prispevek z naslovom »Občina Koper ni opravičena do nadomestnih zemljišč za Škocjanski zatok«.
- Tudi v časopisu DNEVNIK je bil 31. maja objavljen prispevek z naslovom »Občina Koper ni opravičena do nadomestnih zemljišč za Škocjanski zatok«.

Ob Svetovnem dnevu mokrišč je letos tiskovna konferenca potekala v naravnem rezervatu Škocjanski zatok. Objavljenih je bilo več člankov, in sicer:

- ŽURNAL24 - PRIMORSKA: 1. februarja je bila objavljena kratka novica o Škocjanskem zatoku;
- DELO: 1. februarja je bil v časopisu Delo objavljen prispevek z naslovom »Ljubitelji ptic v Škocjanskem zatoku pričakali tudi Rosa in Rižana«;
- INFO TV: v oddaji Novice je bila 2. februarja objavljena novica o Svetovnem dnevu mokrišč ter Škocjanskem zatoku;
- TV KOPER: 2. februarja je bil v oddaji Primorska kronika predvajan prispevek z naslovom »Ob Dnevu mokrišč pogled v Škocjanski zatok«;
- RADO CAPRIS: 2. februarja je bil v okviru Lokalnih novic predvajan kratek prispevek z naslovom »Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije podaljšana koncesijska pogodba«;
- RADIO CENTER: 2. februarja je bila objavljena vest o tiskovni konferenci v Škocjanskem zatoku z naslovom »Pomembnost mokrišč«;
- RADIO KOPER: 2. februarja je bil v oddaji Primorski dnevnik predvajan prispevek z naslovom »Mednarodni dan mokrišč«;
- RADIO KUM: 2. februarja je objavil kratko novico o tiskovni konferenci v Škocjanskem zatoku;
- RADIO OGNJIŠČE: 2. februarja je bil v popoldanski informativni oddaji predvajan prispevek z naslovom »Danes obeležujemo Svetovni dan mokrišč«;
- RADIO ROBIN: 2. februarja je v oddaji o plinskih terminalih v Žavljah, objavil novico o tiskovni konferenci in obisku državnega sekretarja g. Zorana Kusa v Škocjanskem zatoku;
- RADIO SLOVENIJA: 2. februarja je bil Studio ob 17-tih posvečen Svetovnemu dnevu mokrišč (intervju z Gordano Beltram);
- RADIO TRIGLAV: 2. februarja je objavil kratko novico o tiskovni konferenci v Škocjanskem zatoku;
- TV SLOVENIJA 1: 2. februarja je bil v oddaji Dnevnik predvajan prispevek z naslovom »Škocjanski zatok obnovili«;
- TV SLOVENIJA : 2. februarja je bil v oddaji Dobro jutro predvajan intervju z Borutom Mozetičem o Svetovnem dnevu mokrišč;
- SIOL.NET, STA, VEČER/SPLET, ŽURNAL/SPLET, PODPALMO/SPLET, PRIMORSKA/INFO SPLET, PRIMORSKE.SI: na vseh teh internetnih portalih je bilo 2. februarja objavljenih več novic o Svetovnem dnevu mokrišč ter Škocjanskem zatoku;
- PRIMORSKE NOVICE: 3. februarja je novinarka Nives Krebelj objavila prispevek z naslovom »Ukradeni kos narave«;
- DNEVNIK: 3. februarja je bila objavljena novica z naslovom »Naravni rezervat Škocjanski zatok kmalu z dokončno urejeno podobo«;
- ŽURNAL24 – PRIMORSKA: 3. februarja je bila objavljena kratka vest o Škocjanskem zatoku – »Našteli 225 ptičjih vrst«;
- VEČER: 5. februarja je časopis Večer objavil članek z naslovom »Svetovni dan mokrišč počastili v zatoku« - avtor prispevka je Jana Rijavec.

Glede vgradnje organskih odpadkov v protihrupni nasip ob Ankaranski vpadnici so bili objavljeni naslednji prispevki:

- TV KOPER: 8. marca je bila v oddaji Primorska kronika objavljen intervju z g. Marjanom Ortarjem (DDC svetovanje inženiring), ki je povedal, da se bodo organski odpadki iz bivše luške deponije vgradili v omenjeni nasip;
- ŽURNAL – PRIMORSKA: 8. marca je ta medij objavil vest z naslovom »Zasmradili mesto«;

- DELO: 9. Marca je Boris Šuligoj napisal prispevek z naslovom » Zdaj je jasno, zakaj v Kopru tako smrdi«;
- PRIMORSKE NOVICE: 9. marca je novinarka Nives Krebelj objavila prispevek z naslovom »Po vpadnici čez dva tedna«.

O razstavi »Ptice Slovenske Istre, namenjene slepim in slabovidnim« ter predstavitvi publikacije *Dotakni se ptice*, ki je bila 26. marca je v prostorih KS Šmarje pri Kopru sta bili objavljeni dve novici:

- PRIMORSKE NOVICE: 26. marca je bil objavljen napovednik o omenjeni razstavi z naslovom »Dotakni se ptice«;
- SPONKA TV: 26. marca je v oddaji Novice voditeljica Neda Grželj obvestila svoje poslušalce o otvoritvi razstave.

O obisku evropskega komisarja dr. Potočnika v Škocjanskem zatoku 16. aprila, so med drugim poročali naslednji mediji:

- RADIO KOPER: 16. aprila je bil v oddaji Primorski dnevnik predvajan intervju z dr. Potočnikom;
- PRIMORSKE NOVICE: 17. aprila je bil o obisku objavljen prispevek novinarke Nives Krebelj z naslovom »Škocjanski zatok je zgled«;
- TV PRIMORSKA: 16. aprila je bila objavljena vest z naslovom »Komisar Potočnik prišel na obisk«;
- TV KOPER: 16. aprila je bil v oddaji Primorska kronika predvajan intervju z dr. Potočnikom in Andrejem Medvedom;
- DELO: Boris Šuligoj je 17. aprila pripravil prispevek o obisku dr. Potočnika v Škocjanskem zatoku z naslovom »Za pristanišče, vendar v sozvočju z naravo«;
- DOBRO JUTRO – PRIMORSKA: 24. aprila Črt Butul objavil prispevek z naslovom »Okoljski evrokomisar v Škocjanskem zatoku«.

Ob otvoritvi tipnega modela so bili med drugim objavljeni naslednji prispevki:

- Na internetnih portalih DNEVNIK.SI, PODPALMO.SI in PRIMORSKA.INFO so bili 19. in 22. novembra objavljeni prispevki o otvoritvi reliefnega modela za slepe in slabovidne obiskovalce;
- DELO: 20. novembra je bila objavljena novica o novi pridobitvi naravnega rezervata Škocjanski zatok – reliefni model za slepe in slabovidne obiskovalce;
- PRIMORSKE NOVICE: 20. novembra je bil objavljen prispevek z naslovom »Slepi bodo pretipali rezervat«;
- tudi poslušalci so lahko na RADIO HIT 20. in 22. novembra slišali novico o tipnem modelu za slepe in slabovidne obiskovalce;
- ONA (priloga Dela): 30. novembra je bila objavljena novica o tipnem modelu;
- VEČER, VEČER.SI (Splet): 6. decembra je bil objavljen prispevek novinarke Kristina Menih z naslovom: Tudi za slepe naj bo«.

Ob izidu vodnička po naravnem rezervatu Škocjanski zatok z naslovom »Zeleno srce Kopra« je bilo objavljenih več novic:

- SLOVENSKO-MORJE.NET, OBALA.NET, PODPALMO.SI, DOBROJUTRO.NET: 24., 25. novembra in 16. decembra je bila objavljena novica o novi publikaciji;
- DOBRO JUTRO – Primorska: 11. decembra je Črt Butul objavil novico o novi publikaciji.

- Sejmi in prireditve

Zaradi zamud z začetkom gradnje objektov in negotovosti v zvezi s tem, se tovrstnih promocijskih dogodkov v letu 2010 nismo udeleževali, saj rezervat še ni pripravljen na sprejem večjega števila obiskovalcev.

- Potujoča razstava

Potujočo razstavo smo v začetku leta v okviru projekta Plan B, ki ga izvajamo skupaj z Umanotero in drugimi nevladnimi organizacijami, razširili še s predstavitvijo drugih območij Natura 2000 v Sloveniji. Razstava je v prvem letu potovala po različnih lokacijah širom po Sloveniji, v času mirovanja pa je postavljena v avli DOPPS v Ljubljani.

Panoje potujoče razstave »Med nebom in zemljo« smo v decembru postavili v informacijskem centru Krajinskega parka Sečoveljske soline, kjer bodo na ogled do konca januarja 2011.

8.3. Neposredne predstavitve in promocija rezervata

Ukrepi

- Predstavitve lokalnemu prebivalstvu in predstavnikom lokalnih oblasti

V prvem polletju 2010 za lokalne prebivalce nismo organizirali posebnih predstavitev in predavanj o Škocjanskem zatoku. Obveščanje lokalnega prebivalstva je potekalo večinoma neposredno in individualno vsem tistim zainteresiranim obiskovalcem, ki so se po obhodu učne poti oglasili pred začasnim objektom na Bertoški bonifiki. Poleg tega pa so precej o Škocjanskem zatoku domačini lahko izvedeli tudi iz lokalnih medijev.

V drugem polletju 2010 smo skupaj z Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja Koper pripravili sklop treh različnih predavanj, in sicer:

22. september: V naravo z javnim prevozom in kolesi!: Kje lahko opazujemo ptice v Primorju? Predavala je Alenka Mrakovčič.

29. september: Ornitologija od ljubiteljstva k znanosti. Avtor predavanja je bil Iztok Škornik.

6. oktober: Srbija in Črna gora. Predavatelj Jani Vidmar.

Vsa predavanja so potekala v prostorih knjižnice Srečka Vilharja Koper.

Za zaposlene na Uradu za družbene dejavnosti MO Koper, smo 8. oktobra organizirali podrobno predstavitev Škocjanskega zatoka s predavanjem in ogledom po krožni učni poti.

- Predstavitve širši slovenski in mednarodni javnosti

Za revijo Svet ptic smo pripravili nekaj novic, in sicer:

- novica o izletu članov Planinskega društva Piran, ki je potekal 13. februarja;
- novica o 5. otroškem slikarskem Ex-temporu, ki je potekal 18. marca v Škocjanskem zatoku;
- novica o razstavi »Ptice Slovenske Istre, namenjene slepim in slabovidnim« in publikaciji *Dotakni se ptice*;
- prispevek o obisku komisarja Potočnika;
- novica o novi publikaciji o Škocjanskem zatoku z naslovom »Zeleno srce Kopra«;

- članek o ornitološkem pomenu Škocjanskega zatoka po obnovi z naslovom Zeleno srce Kopra (objavljen v tretji številki revije);
- novica o otvoritvi tipnega modela za slepe in slabovidne.

25. septembra smo v okviru praznovanja mednarodnega Dneva obale (Mediterranean Coast Day 2010) za udeležence *Konference o uvajanju in izvajanju Protokola o celovitem upravljanju z obalo (ICZM)* v Portorožu, organizirali ogled Škocjanskega zatoka.

27. september, ob Svetovnem dnevu turizma, smo v sodelovanju s TIC Izola obiskovalcem na njihovi stojnici predstavili naše publikacije in brošure.

Upravljanje in urejanje Škocjanskega zatok v letu 2009 smo predstavili tudi v publikaciji DOPPS v letu 2009, kratkem poročilu o delu društva v preteklem letu. Pripravili smo tudi predstavitev rezervata v angleškem jeziku za publikacijo o jadranskih mokriščih, ki jo bo Euronatur izdal v okviru projekta Adriatic Flyway. Škocjanski zatok je predstavljen tudi na turistični karti Next Exit v okviru akcije STO Na lepše ter v novi publikaciji Naravni parki Slovenije, ki sta jo izdala MOP in STO v začetku leta 2011.

- Individualne in druge neposredne predstavitve manjšim ciljnim skupinam

V času poročanja smo na ta način komunicirali z lokalnimi šolami. Sodelovali smo tudi pri projektu Favna in flora slovenske Istre za slepe in slabovidne, ki se je uspešno zaključil z izdajo publikacije *Dotakni se ptice*, v kateri so člani društva Kaverljag in študentje likovnih akademij predstavili ptice Škocjanskega zatoka slepim in slabovidnim osebam, eni naših ciljnih skupin. Javna predstavitev publikacije je potekala 26. marca 2010.

8.4. Razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov z lokalno skupnostjo in različnimi ključnimi organizacijami

Ukrepi

- Vzdrževanje dobrih odnosov s predstavniki lokalnih oblasti

Nadaljevali smo z vzdrževanjem vzpostavljenih dobrih odnosov s predstavniki Mestne občine Koper ter vseh občinskih služb. Udeleževali smo se lokalnih sestankov z odgovornimi za ključna področja z vplivi na Škocjanski zatok. Za ohranjanje dobrega sodelovanja smo si prizadevali tudi pri drugih javnih službah.

- Vzdrževanje dobrih odnosov s predstavniki lokalnih zainteresiranih skupin

Hkrati smo ohranjali dobre odnose tudi z lokalnimi zainteresiranimi skupinami, npr. lokalnimi člani DOPPS, društvom *Ixobrychus*, upravljalci drugih zavarovanih območij v Obalno-kraški regiji, z lokalnimi šolami, okoliškimi kmeti, sosedi, itd.

- Razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov z izobraževalnimi ustanovami za prepoznavanje rezervata in narave v širšem pomenu besede kot vrednote med mladimi generacijami

Vse izobraževalne skupine, ki se udeležujejo izobraževalnih aktivnosti v rezervatu, uvrščamo tudi med prejemnike promocijskih, informacijskih in relevantnih strokovnih gradiv rezervata.

- Razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov s strokovnimi organizacijami, ki delujejo na podobnih področjih

Skrbeli smo tudi za razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov s strokovnimi organizacijami, ki delujejo na podobnih področjih, npr. z Morsko biološko postajo Piran, Zavodom RS za varstvo narave, OE Piran, Zavodom za zdravstveno varstvo Koper, Agencijo RS za okolje ter njeno pisarno v Kopru, itd.

8.5. Sodelovanje in skupna promocija v okviru mreže upravljalcev severno-jadranskih mokrišč Adriawet in z upravljalci drugih zavarovanih območij

Ukrepi

- Vzpodbujanje sodelovanja znotraj mreže Adriawet in z upravljalci drugih zavarovanih območij v Sloveniji in tujini

Z obstoječimi in potencialnimi partnerji mreže Adriawet (na Hrvaškem) smo sodelovali na individualni ravni, predvsem pri razvoju projektnih pobud na drugih mokriščih. Do konkretnjšega sodelovanja s hrvaškimi potencialnimi partnerji zaenkrat še ni prišlo. Opravili smo ogled območja Antenal na izlivu Mirne v občini Novigrad in snovalcem rezervata svetovali pri načrtovanju ureditve.

- Izvedba skupnega promocijskega projekta z Adriawet partnerji

Z italijanskimi partnerji mreže Adriawet kandidiramo za ESRR sredstva v okviru javnega razpisa za predložitev standardnih projektov št. 02/2009, ki ga je poleti 2009 objavil Organ upravljanja programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013, Avtonomna dežela Furlanija Julijska krajina.

Na razpis smo se prijavi s projektom Jadranska mokrišča za omrežje Natura 2000, na kratko »Adriawet 2000«, namenjenim predvsem razvoju skupnih orodij za povečanje privlačnosti in prepoznavnosti sodelujočih mokrišč iz Furlanije, Benečije in Slovenije, ki ga bomo v primeru, da bo izbran za sofinanciranje, izvajali 3 leta, in sicer od maja 2010 do maja 2013. DOPPS-ov del izvedbe aktivnosti v okviru NR Škocjanski zatok je ocenjen na 300.000€, od česar 85% financira ESRR, 15% nacionalnega sofinanciranja pa partnerjem iz privatnega sektorja v Sloveniji zagotavlja SVLR na podlagi posebne pogodbe. Do oddaje te poročila SVLR oz. Skupni tehnični sekretariat še nista objavila rezultatov tega razpisa, tako da v primeru odobritve z izvedbo ne bomo mogli začeti v predvidenih rokih (maj 2010).

- Sodelovanje v nacionalni Zvezi naravovarstvenih nadzornikov

V času poročanja v okviru tega ukrepa nismo izvajali aktivnosti.

Cilj 9: Do konca leta 2009 zgraditi načrtovano parkovno infrastrukturo (informacijski center, centralna opazovalnica, opazovalni stolp, učne poti z opremo, itd.), ki bo ljudem omogočala kakovostno doživljanje narave in jim posredovala ključna sporočila

Upravljalne strategije

9.1. Dokončanje izhodišč za načrtovanje in izvedbo parkovne infrastrukture

Strategija je bila izvedena v letih pred 2010.

9.2. Zagotovitev financiranja za izgradnjo vse infrastrukture za obiskovalce

Investicija Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok je bila po zadnji novelaciji Investicijskega programa, potrjenega novembra 2010 s strani strokovne komisije MOP,, po tekočih cenah ocenjena na 3.250.156€ (povečanje vrednosti na račun vključenega celotnega DDV – 20%), naj bi se financirala iz naslednjih virov:

1. Ministrstvo za gospodarstvo iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) - Operativni program Krepite regionalnih razvojnih potencialov: razvojna prioriteta »3.5.3 Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov«, prednostna usmeritev »3.5.3.1 Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva« v skupni vrednosti 2.003.016€, in sicer v okviru proračunske postavke 6837 - Razvoj turističnih destinacij-07-13-EU (85% ESRR sredstev) in v okviru proračunske postavke 6959 - Razvoj turističnih destinacij-07-13-EU (15% slovenske udeležbe).
2. Ministrstvo za okolje in prostor (nacionalno sofinanciranje) bo sredstva v višini 731.500,28 € zagotovilo na proračunski postavki 2443 – Zavarovana območja narave in v okviru svojega prispevka financiralo tudi stroške neupravičenega DDV, dodatna sredstva pa po potrebi še na proračunski postavki 2143 – Naravni rezervat Škocjanski zatok v višini 15.285,31 € v letu 2012 na podlagi potrjenega Programa dela.
3. Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS iz presežka prihodkov nad odhodki Sklada v obdobju 2005–2007 – iz tega vira je skupno pridobljenih 500.354,69€ sredstev za izvedbo investicije (nacionalno sofinanciranje), s katerimi razpolaga DOPPS.

Sredstva za komuniciranje in obveščanje ter izvedbo krajinske ureditve v skupni vrednosti 39.115€, ki so uvrščena med neupravičene stroške projekta, bosta MOP in DOPPS zagotovila v okviru Letnih programov dela NR Škocjanski zatok v obdobju izvajanja investicije na proračunski postavki 2143 – Naravni rezervat Škocjanski zatok in/ ali iz drugih virov.

Zaradi sprememb finačno-računovodske zakonodaje (glej naslednjo točko) smo v prvi polovici leta predvsem iskali rešitve za pravilno nadaljevanje vodenja investicije. Zaradi spremembe investitorja in povečanja vrednosti investicije za DDV, ki bi ga DOPPS kot investitor lahko odbijal v skladu z odbitnim deležem, je bila najprej potrebna novelacija Investicijskega načrta, ki jo je pripravil DOPPS v sodelovanju z podjetjem K&Z, Svetovanje za razvoj d.o.o., ki nam je svetovalo pri pripravi finančnega dela. Dokument je bil pripravljen v jeseni 2010 in novembra končno potrjen s strani posebne strokovne komisije, ki jo je v ta namen imenoval minister. Na podlagi potrjenega Investicijskega programa smo posodobili tudi vlogo za pridobitev ESRR sredstev in jo v začetku decembra 2010 oddali na MOP, ki so jo posredovali v potrditev odgovornim in podpis. Vloga je bila na MG odposlana sredi januarja 2011.

9.3. Dokončanje dokumentacije in pridobitev vseh potrebnih soglasij in dovoljenj

- Posledice sprememb finančno-računovodske zakonodaje z 31.12.2009

Z 31. decembrom 2009 se je izteklo prehodno obdobje iz Slovenskega računovodskega standarda 35 (2006) za ureditev, po kateri so javna podjetja in drugi upravljavci upravljali sredstva v lasti občin in države. Po tem datumu morajo biti sredstva (infrastruktura) prenesena na lastnike. DOPPS je do 31.12.2009 pri vodenju investicij v imenu države pri upravljanju NR Škocjanski zatok smiselno uporabljalo ravno določbe tega standarda, saj standard za društva takih situacij ne predvideva. Kot smo skupaj s predstavniki vključenih ministrstev (MOP, MG, MF) ugotovili, ta sprememba prinaša naslednje posledice, ki vplivajo na nadaljevanje vodenja investicije v objekte v rezervatu, ki so kot naloga upravljavca opredeljeni v koncesijski pogodbi:

- pri obračunavanju DDV v okviru investicije je ključen DDV status lastnika in ne upravljavca, kar poveča vrednost investicije za preostanek DDV, ki bi si ga po prvotno zamišljenem načinu vodenja investicije DOPPS odbijal kot vstopni davek (v skladu z odbitnim deležem);
- investicijo mora s finančno-računovodskega vidika voditi tisti subjekt, v poslovnih knjigah katerega bo vpisana, torej v tem primeru lastnik – MOP v imenu države.

Ko smo preverili osnovna izhodišča glede teh sprememb, smo v januarju MOP zaprosili za navodilo glede nadaljnjega izvajanja investicije glede na to spremembo, se 23. februarja skupaj z našim računovodjem mag. Prusnikom sestali s predstavnicami Finančne službe in Sektorja za ohranjanje narave ter 2. marca še z go. Tatjano Colnar. Od aprila dalje so sledila medsektorska usklajevanja na to temo (MOP, MG, MF), kjer so predstavniki ministrstev identificirali nekaj rešitev in pa tudi splošni problem, ki je nastopil v številnih sektorjih zaradi neusklajene zakonodaje, saj težava, s katero se soočamo ni zgolj v našem primeru in na področju ohranjanja narave. Seveda je navedena sprememba spet povzročila zamudo pri potrjevanju vloge za financiranje s strani SVLR in do 30. junija rešitev izvedbe še ni bila dokončno potrjena s strani MG in SVLR. S tem se zamika tudi načrtovana izvedba investicije (upravljalvske strategije 9.4.-9.6.), ki jo bomo po novem terminskem načrtu, vključenem v noveliran IP in vlogo, začeli izvajati takoj po potrditvi vloge z izvedbo javnih naročil, dejanska izvedba del na terenu pa naj bi se začela po zaključku gnezditvene sezone, po 1. septembru 2011.

Glede na opisane spremembe finančno-računovodske zakonodaje in veljavne podlage iz koncesijskega razmerja pri upravljanju rezervata je načrtovana sledeča razdelitev nalog pri vodenju investicije v objekte v naravnem rezervatu Škocjanski zatok:

- MOP in DOPPS si delita naloge v zvezi z vodenjem investicije in financiranjem le-te: MOP skrbi za uradne postopke in nastopa kot investitor, DOPPS pa za vso tehnično koordinacijo investicije;
- oba subjekta z izvajalci sklepata tripartitne pogodbe: MOP je plačnik izvajalcem iz vseh proračunskih sredstev, v ta namen pa odpre z Ministrstvom za gospodarstvo skupni NRP, DOPPS pa plačuje izvajalcem delež sredstev, ki ga na podlagi potrjenih Programov dela vlaga iz že prejetih sredstev za namen te investicije iz naslova presežka Sklada kmetijskih zemljišči in gozdov RS;
- gradbeno dovoljenje je pridobilo DOPPS v skladu s koncesijsko pogodbo; poskrbi tudi za vpis nepremičnine v zemljiško knjigo;
- javna naročila, z izjemo že izvedenega naročila inženiringa in strokovnega nadzorstva, kjer je izvajalca že izbral DOPPS v skladu s prej veljavno zakonodajo, izvaja MOP.

- Pridobitev gradbenega dovoljenja

V prvem polletju 2010 so bila pridobljena vsa dokazila o pravici graditi. Podaljšali smo soglasje Rižanskega vodovoda, dne 19. januarja pa je z odločbo 2. stopnje MOP postala dokončna tudi Delna odločba o lastninjenju štirih zemljišč z dne 20. novembra 2009, na katerih bodo zgrajeni objekti in katerih ZK lastnik je bila dotlej MO Koper. Po številnih urgencah so z ARSO posredovali podatke za vpis v Zemljiško knjigo 15. marca 2010.

MOP-Sektor za graditev smo zaradi nejasnosti v zvezi z razdelitvijo nalog in pristojnosti med MOP in DOPPS prosili za odlog pri izdaji gradbenega dovoljenja, dokler se te nejasnosti ne razrešijo. Dne 15. junija 2010 smo jim poslali obvestilo, da smo s strani MOP-Sektorja za ohranjanje narave prejeli dokončno potrditev, da ni v zvezi z izdajo gradbenega dovoljenja za omenjeni projekt več nobenega zadržka iz naslova nedavnih finančno-računovodskih zakonskih sprememb in da nosilec gradbenega dovoljenja ostaja DOPPS, kot izhaja iz koncesijske pogodbe, ter zaprosili za izdajo gradbenega dovoljenja.

9. julija 2010 so nas z MOP-Sektorja za graditev obvestili, da je bilo **gradbeno dovoljenje št. 35105-99/2007-TM/HČ izdano dne 29.6.2010**, in nas pozvali k pečatenju drugega izvoda projekta za gradbeno dovoljenje, kar smo uredili v juliju 2010.

9.4. Izgradnja, oprema in vzdrževanje 2 km krožne učne poti z opazovališči, znaki in mlakami za dvoživke in nevretenčarje na Bertoški bonifiki

Ukrepi

- Izdelava in namestitev zastiralnih sten (parapetov) z opazovalnimi linami (2. faza)

Z izvedbo ukrepa zaradi zamud pri predhodnih fazah priprave na investicijo še nismo začeli.

- Vzdrževanje objektov, opreme in spremljajočih manipulativnih površin ter opreme na prostem

Vso obstoječo parkovno infrastrukturo redno vzdržujemo. V letu smo obnovili streho na začasnem objektu ter na najbolj ključnih mestih nadgradili zastiralne stene (glej pod 9.7.).

9.5. Izgradnja, oprema in vzdrževanje centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki

Ukrepi

- Izvedba javnih naročil za izbiro izvajalcev

DOPPS je po javnem odpiranju ponudb za izvedbo javnega naročila: Svetovalni inženiring in strokovno nadzorstvo pri izvedbi projekta »Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok«, ki je potekalo 12. novembra 2009, do 11. januarja 2010 natančno pregledal poslano ponudbo in pripravil poročilo o oddaji naročila. Zaradi negotovosti na podlagi aktualnih finančno-računovodskih zakonodajnih sprememb in njihovih posledic na vodenje javnih naročil, smo s pošiljanjem obvestila o oddaji naročila počakali do začetka marca 2010.

Za izvedbo naloge je bil izbran najugodnejši ponudnik Lokainženiring d.o.o. za vrednost 24.000 eurov z DDV in rokom izvedbe 18 mesecev po sklenitvi pogodbe. Naročilo smo oddali z odložnim pogojem, da se pogodba ne sklene v primeru, če organ upravljanja – Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko – ne potrdi vloge za financiranje projekta in na ta način zagotovili varovalko, če do potrditve projekta v tej sestavi udeležencev dejansko ne bi prišlo.

Ker je se je rok veljavnosti ponudbe izbranega izvajalca iztekel 12. marca 2010, smo ga pozvali k podaljšanju veljavnosti ponudbe in garancije za resnost ponudbe: prvič jo je podaljšal do 30. junija, ker pa zapleti dotlej še niso bili rešeni, pa še nadalje do 15. septembra 2010, do 31. decembra 2010 in nazadnje do 28. februarja 2011.

Izbrani izvajalec bo v času projekta opravljal naslednje aktivnosti:

- priprava razpisne dokumentacije in izvedba postopkov javnega naročanja za izbor izvajalcev (za gradnjo, projektantski nadzor, projekt notranje opreme, nabavo in vgradnjo opreme, ipd.), skladno z zakoni in predpisi,
- administrativno-tehnična dela pri vodenju javnih naročil (npr. izdajanje in pojasnjevanje razpisne dokumentacije, izdelava analiz prispelih ponudb, vodenje evidenc, priprava in pošiljanje zapisnikov, poročil, obvestil, priprava dokumentacije za arhiv Naročnika), priprava predlogov za izbor najugodnejših ponudnikov, priprava pogodb ter koordinacija sklepanja pogodb,
- objava obvestil o javnih naročilih in oddaji javnih naročil na Portalu javnih naročil oz. drugih mestih, v skladu z vrednostjo naročila in izbranim postopkom,
- v primeru revizije postopkov javnega naročanja priprava vseh dodatnih obrazložitev, dokumentov in opravljanje drugih administrativno-tehničnih nalog, povezanih s tem.

- Gradnja objektov – izvedba gradbenih in obrtniških del
- Notranja oprema objektov

Z izvedbo ukrepov zaradi zamud pri predhodnih fazah priprave na investicijo še nismo začeli.

9.6. Izgradnja, oprema in vzdrževanje objektov, poti in druge parkovne infrastrukture na območju pod ankaransko vpadnico

Ukrepi

- Izvedba javnih naročil za izbiro izvajalcev
- Gradnja objektov – izvedba gradbenih in obrtniških del
- Notranja oprema objektov

Z izvedbo ukrepov zaradi zamud pri predhodnih fazah priprave na investicijo še nismo začeli.

9.7. Minimiziranje motenj

Ukrepi

- Izgradnja in vzdrževanje vseh naravnih ter umetnih zastorov

V letu 2010 smo s primernimi ukrepi skrbeli za naravne in umetne zastore v naravnem rezervatu (košnja nasipa, rezanje grmovja). Na najbolj ključnih mestih ob prehodih na nasipe smo nadgradili zastiralne stene v smeri nasipov z namenom preprečitve dostopa obiskovalcev na nasipe, ki so bili doslej precej pogosti. V sodelovanju z botanikom Josipom Otopalom smo dosajevali tudi grmovnice ob prometnicah in na delih, kjer je vpliv obiskovalcev z učne poti prevelik, rezultati pa bodo vidni v nekaj letih, ko se bodo sadike razrasle.

- Omejen dostop v določene dele rezervata med gnezdilno sezono

Ukrep zaradi ustrezne fizične zaščite (nasip, zastiralne stene) in opozarjanja zaposlenih ni bil potreben.

- Kodeks obnašanja v rezervatu

Zadrževanje obiskovalcev v rezervatu je dovoljeno samo v okviru označene parkovne infrastrukture. V skladu z Odredbo o pogojih obiskovanja in zadrževanja v naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Ur. l. RS, št. 58/01) se morajo obiskovalci ravnati v skladu s kodeksom obnašanja v rezervatu, ki je sestavni del vseh vstopnih tabel na ključnih točkah rezervata. Obiskovalce tudi stalno opozarjamo na upoštevanje kodeksa, veseli pa smo tudi tega, da stalni obiskovalci rezervata, ki kodeks poznajo, samoiniciativno opozarjajo nove obiskovalce – kršitelje. V letu 2010 smo zabeležili rekordno število rekreativcev, ki so na učno pot na Bertoško bonifiko prihajali na redno dnevno rekreacijo (tek) in s tem vnašali precej motenj v mirno doživljanje narave, kakršno si želi del obiskovalcev, ki se v rezervatu predvsem sprošča in opazuje naravo. Iz tega je bilo razvidno, da bomo po otvoritvi objektov in povečanju obiska morali določene aktivnosti v rezervatu omejiti oz. primerno regulirati, da med obiskovalci ne bo prihajalo do konfliktov.

- Vodenje skupin

Za skupine obiskovalcev, ki so definirane kot skupine ljudi, ki štejejo najmanj 10 in največ 25 ljudi in za šolske skupine, ki jih sestavlja en šolski razred neglede na splošno definicijo skupine, smo zaposleni izvajali strokovno vodenje po rezervatu, ki smo ga v letu 2009 začeli izvajati proti plačilu. Vodniki po rezervatu hkrati z izvajanjem osnovne funkcije vodenja – spremljanje in usmerjanje obiskovalcev in strokovna razlaga o značilnostih naravnih prvin na širšem območju rezervata, o procesih, naravnih vrednotah, rastlinskih in živalskih vrstah ter njihovih habitatih v rezervatu – obiskovalce tudi opozarjajo na primerno vedenje v rezervatu, nadzorujejo njihovo gibanje in preprečujejo motnje.

V letu 2010 smo poleg šolskih skupin (glej točko 10.4.) izvedli še nekaj ogledov in vodenj v Škocjanskem zatoku za naslednje skupine:

- ob Svetovnem dnevu varstva mokrišč smo za lokalno prebivalstvo, širšo javnost in ostalo zainteresirano javnost 30. januarja organizirali izlet v Škocjanski zatok; izleta so se zaradi slabega vremena udeležile samo 3 osebe;
- 10. aprila smo skupaj z Zdravstvenim domom Koper organizirali za lokalno prebivalstvo in ostale zainteresirane pohod od Dnevu zdravja, kjer smo obiskovalcem nudili osnovne informacije o pomenu in vlogi Škocjanskega zatoka, dogodka pa se je udeležilo okoli 200 pohodnikov;
- 15. aprila smo za člane Društva Pristan (v okviru Univerze za III. življenjsko obdobje) organizirali izlet in vodenje po Škocjanskem zatoku. Izleta se je udeležilo 7 njihovih članov.
- 8. maja smo za lokalno prebivalstvo in ostalo širšo javnost organizirali izlet v Škocjanski zatok. Ponovno je bila zaradi slabega vremena slabša udeležba – 3 udeleženci.

- 15. junija smo za zdravstvene delavce Zdravstvenega doma Koper izvedli strokovno vodenje in predstavitev Škocjanskega zatoka. Prisotnih je bilo 14 zdravstvenih delavcev.
 - ob Evropskem dnevu opazovanja ptic smo 3. oktobra za lokalno prebivalstvo in ostalo širšo javnost organizirali izlet v Škocjanski zatok. Izleta se je udeležilo 8 izletnikov.
 - 8. decembra smo za 6 predstavnikov Državne maturitetne komisije za elektrotehniko organizirali strokovno vodenje po Škocjanskem zatoku.
- Dodatna zaščita proti hrupu

Marca 2010 je bila po naročilu DOPPS izdelana študija »Ocena obremenjenosti s hrupom na območju Škocjanskega zatoka«, ki jo je pripravil Zavod za zdravstveno varstvo Maribor. Študija je pokazala, da je za kazalec hrupa dan-večer-noč s hrupom kritično obremenjenih 7,3% območja naravnega rezervata, za kazalec nočnega hrupa pa 9%. Skladno z 12. členom Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Uradni list RS, št. 105/2005) naj bi ta del naravnega rezervata Škocjanskega zatoka pridobil status degradiranega okolja, edini vir, ki s hrupom kritično obremenjuje ta del rezervata, pa je hitra cesta H5 na odseku med izvozoma Bertoki in Koper-Center.

9. aprila smo na odgovorna ministrstva (MOP-Direktorat za okolje in MP-Direktorat za ceste) poslali dopis (v vednost tudi ZVN, OE Piran ter članom Odbora NRŠZ), v katerem smo jih pozivali k pripravi Programa ukrepov za zmanjšanje emisije hrupa v okolje in obvezne prilagoditve zmogljivosti virov hrupa na območju s statusom degradiranega okolja, ki ga določi Vlada Republike Slovenije v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, v sodelovanju z občino, na območju katere je okolje degradirano zaradi obremenjevanja s hrupom, torej Mestno občino Koper. Na podlagi pričakovane povečane obremenjenosti s hrupom in opredelitev v okviru Predloga ukrepov za izboljšanje stanja in preprečevanje škodljivih vplivov, ki je del Odloka o programu varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (Uradni list RS, št. 83/2007) smo jih opozorili tudi na ustrezno in pravočasno načrtovanje ukrepov za zmanjšanje hrupa tako na viru kot tudi na poti širjenja hrupa. V dopis smo vključili tudi predlog, da se pri naslednji novelaciji Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju I. stopnja varstva pred hrupom opredeli tako, da na račun definicije ne bodo izpadla zavarovana območja narave, odprta za javnost, kot je na primer naravni rezervat Škocjanski zatok, ki so v celoti ali v delu, ki je namenjen ogledu, v 1000 m pasu od pomembne ceste oz. pomembne železniške proge. Uvrstitev v III. stopnjo varstva pred hrupom, kamor se naravni rezervat Škocjanski zatok trenutno uvršča glede na določbe Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa, po naših izkušnjah ni primerno zaradi negativnih vplivov hrupa na naravo in obiskovalce. Poleg tega pa tako po nepotrebnem nastajajo tudi degradirana okolja, kritično obremenjena s hrupom, ki jih je kasneje morda težje sanirati, kot če bi aktivno varstvo pred hrupom načrtovali že pri gradnji posameznih virov.

Konec maja smo prejeli odgovor MOP-Direktorata za okolje, v katerem nas seznanjajo, da merilna mesta v našem primeru ne morejo biti izbrana na parcelni meji, ampak 500m od izvora hrupa in da zato zatok zaradi tega ne ustreza kriterijem za uvrstitev v Program ukrepov za zmanjšanje emisije hrupa v okolje.

Dne 18. junija smo se skupaj s predstavnico Sektorja za ohranjanje narave Jano Vidic sestali z go. Jasmino Karba, ki na Direktoratu za okolje dela na področju hrupa z namenom iskanja drugih možnosti za zmanjšanje hrupa v Škocjanskem zatoku. Rezultati sestanka niso preveč obetavni, saj na nobeni od okoliških cest ne zagotavljajo hitrih rešitev. Ugotovitve in konkretne možne rešitve, ki smo jih identificirale, so navedene v nadaljevanju.

Splošne ugotovitve:

1. naravni rezervat Škocjanski zatok je s hrupom trenutno prekomerno obremenjen, vendar obstoječa zakonodaja, ki se osredotoča na varstvo ljudi pred hrupom, ne vsebuje zakonskih podlag, na podlagi katerih bi bilo mogoče v tem trenutku ukrepati, saj so izmerjene vredosti hrupa v naravnem rezervatu kljub svoji prekomernosti še vedno znotraj dovoljenih parametrov;
2. sprememba zakonodaje o hrupu je v programu dela Vlade RS za 2010, vendar so odgovorni previdni pri odpiranju Uredbe zaradi močnih pritiskov s strani industrije in prometa, zaradi katerih se utegnejo določeni segmenti varstva pred hrupom (za ljudi) celo poslabšati;
3. v primeru spremembe zakonodaje bi bilo izbranim območjem narave, kjer je obremenjenost s hrupom problematična (predvsem v strožje varovanih naravnih rezervatih, ter območjih, pomembnih za sesalce in ptice), treba smiselno povečati varstvo pred hrupom (najboljša na sestanku opredeljena možnost je bila definicija mirnega območja na prostem); predebatirali smo tudi opcijo posebnega predpisa za varstvo naravnih območij pred hrupom, kar pa najbrž zaradi siceršnjih omejitev iz naslova ohranjanja narave ne bi bilo sprejeto; pred spremembo Uredbe o hrupu bi moral ZVN definirati naravna območja, občutljiva z vidika hrupa;
4. predvideni Program ukrepov za zmanjšanje emisije hrupa v okolje in obvezne prilagoditve zmogljivosti virov hrupa na območju s statusom degradiranega okolja bo predvidoma pripravljen v roku 1 leta, vendar obremenitve s hrupom na območju NR Škocjanski zatok glede na zakonske določbe niso zadosti velike (merilno mesto 500m od vira hrupa), da bi ga uvrstili med degradirana okolja in uvrstili v ta Program ukrepov.

Konkretne rešitve za zmanjšanje hrupa v NR Škocjanski zatok:

1. **hrup hitre ceste H5:** izmerjenih vrednosti prebremenitev s hrupom v okviru študije Ocena obremenjenosti s hrupom glede na obstoječo zakonodajo v tem trenutku ni mogoče vključiti v zgoraj omenjeni Program ukrepov; v kolikor se spremeni zakonodaja in se Škocjanski zatok uvrsti med območja z večjim varstvom pred hrupom, bo lahko uvrščen v naslednji 5-letni program, rešitev na terenu pa torej lahko pričakujemo šele v 10 letih;
 2. **hrup načrtovanega odseka HC Koper-Dragonja:** protihrupno zaščito predvideti v prostorskih aktih in projektih za izgradnjo ceste, saj najbrž skupna hrupna obremenitev obeh cest določen del zatoka že uvrsti v degradirana okolja, tudi če je merilno mesto 500m od vira hrupa. Paziti na pravilne rešitve v postopkih presoj vplivov na okolje. ZVN je Direktoratu za prostor že poslal mnenje, v katerem zahteva protihrupno zaščito, vendar je bil odziv negativen, saj obstoječa zakonodaja območij narave niti najmanj ne varuje pred hrupom;
 3. **hrup bertoške vpadnice:** tu študija zaenkrat ni pokazala prekomernih obremenitev s hrupom, do njih pa bo zagotovo prišlo po odprtju novega vhoda v Luko Koper in povečanja prometa (predvsem tovornega) po bertoški vpadnici do izgradnje srminske vpadnice; protihrupno zaščito bo mogoče zahtevati šele, če bodo na podlagi monitoringa izkazane prekomerne obremenitve s hrupom in bo cesta vključena v primeren program ukrepov; iz tega naslova se kot bolj smiseln kaže poskus dogovora z Luko Koper za financiranje izgradnje protihrupne ograje na trasi ceste, ki poteka mimo načrtovanih objektov na vhodu v rezervat, ki bodo predvidoma zgrajeni do konca leta 2011, pred otvoritvijo novega luškega vhoda;
 4. **hrup ankaranske vpadnice:** načrtovan in vzdolž meje z NRŠZ izveden je nasip višine 1 metra, ki mora biti po prostorskem aktu tudi gosto zasajen z drevjem in grmovjem; ocenjujemo, da je problematika hrupa na tem delu še najmanjša.
- Sodelovanje s pristojnimi službami in uporabniki ter investitorji za zmanjšanje hrupa in svetlobnega onesnaženja v okolici rezervata

V sodelovanju s pristojnimi službami, predvsem Zavodom RS za varstvo narave, OE Piran, uporabniki in investitorji smo nadaljevali s prizadevanji za zmanjšanje obremenitev s hrupom in svetlobnim onesnaženjem v okolici rezervata. S stanjem na tem področju smo seznanili tudi Odbor NRŠZ za 6. redni seji.

1. hrup

Z MOP-Direktorata za prostor so DOPPS in ZVN, OE Piran 30. marca pozvali k pripravi mnenja v zvezi s predlaganimi rešitvami načrtovane nove HC Koper-Dragonja, ki poteka v bližini Jezerca v neposredni bližini naravnega rezervata Škocjanski zatok. Na podlagi študije »Ocena obremenjenosti s hrupom na območju Škocjanskega zatoka« smo sodelovali z ZVN pri pripravi odgovora, v katerem smo se osredotočili predvsem na problematiko hrupa, ki v projektu po našem mnenju ni ustrezno rešena in pozvali načrtovalce k zagotovitvi aktivne protihrupne zaščite na delu HC, ki poteka mimo rezervata. Kot rečeno, je bilo mnenje zavrnjeno (glej prejšnjo točko).

2. svetlobno onesnaževanje

Predstavniki Društva Temno nebo Slovenije so sredi februarja naredili t.i. »all-sky« posnetek v Škocjanskem zatoku (Bertoška bonifika) in na podlagi tega pripravili analizo svetlosti nočnega neba v rezervatu. LPI (Light Pollution Index) naravno temnega neba je 100%, v Škocjanskem zatoku pa znaša 4000% in 15.000%. Nebo v Škocjanskem zatoku je do 40 do 150 krat bolj svetlo kot naravno temno nebo.

Na podlagi te analize smo v sodelovanju z ZVN, OE Piran in Društvom Temno nebo Slovenije začeli z ukrepi za zmanjšanje svetlobnega onesnaževanja v okolici Škocjanskega zatoka, in sicer:

- sestanek z odgovornimi službami Luke Koper dne 25. februarja s terenskim ogledom območja ob zatoku in identifikacijo glavnih neposrednih onesnaževalcev; odgovorni v Luki Koper so na podlagi naše pobude v prvi fazi sanacije svoje razsvetlave uredili razsvetljava ob meji s Škocjanskim zatokom, s tem pa se je stanje bistveno izboljšalo, saj je bil glede na bližino to eden glavnih virov svetlobnega onesnaženja;
- z ZVN smo pripravili dopise svetlobnim onesnaževalcem v neposredni bližini rezervata, ki so bili z ZVN poslani 22. marca 2010, v vednost tudi Inšpektoratu za okolje in prostor v Kopru, odziva ni bilo;
- preverili smo novelacijo Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaženja, vendar zaradi tega, ker se spremembe niso nanašale na dele Uredbe, ki vplivajo na rezervat, nismo podali pripomb;
- konec aprila smo bili s strani Društva Temno nebo Slovenije opozorjeni na projektiranje nepravilne osvetlitve stadiona v Kopru (brez senčenja) in smo na podlagi tega na MOP-Direktorat za okolje poslali dopis z vprašanjem, če se skladnost z Uredbo preverja v postopku načrtovanja osvetlitve; uradnega odgovora nismo prejeli, neuradno pa smo izvedeli, da to v praksi ne poteka, torej bomo lahko delovali šele, ko bo nepravilna osvetlitev izvedena in v uporabi. Seveda se nam tak način delovanja ne zdi primeren in učinkovit.

9.8. Monitoring obiskovalcev in raziskava njihovih potreb in zahtev

Ukrepi

- Evidenca obiskovalcev s sistemom najav skupin

Sistem sprejemanja obiskovalcev na podlagi najav skupin nam omogoča ustrezno terminsko razporejanje skupin. S tem se izognemo preveč masovnemu obisku ter prevelikim točkovnim obremenitvam parkovne infrastrukture in omejenega števila

zaposlenih v rezervatu. Sistem najav, po katerem smo skupine obiskovalcev sprejemali tudi v letu 2010, je omogočal tudi ustrezno kadrovske pripravo ob dnevih z več obiska (npr. z vključitvijo prostovoljcev in honorarno zaposlenih).

- Spremljanje obiskovalcev, njihovih potreb in zahtev

Glede na vedno večje število obiskovalcev v rezervatu se je predstavica Škocjanskega zatoka 13. novembra udeležila delavnice na temo »*Vključevanje naravne in kulturne dediščine v trajnostno ponudbo*«, ki jo je organizirala Fakulteta za turistične študije v Portorožu. Na delavnici smo bili seznanjeni s pomenom in potencialom naravne in kulturne dediščine za turistično ponudbo ter konceptom trajnostnega razvoja turizma na destinacijah lokalne in regionalne ravni.

- Vpisna knjiga za obiskovalce in knjiga pohval in pritožb

Vpisno knjigo za obiskovalce smo uvedli že pred izvajanjem tega načrta, nameščena pa je v začasem objektu – gradbeni baraki. V tem začetnem obdobju nadomešča obe predvideni knjigi, saj bomo s stolpcem »opombe« obiskovalcem ponudili tudi možnost komentarja, pohvale ali pritožbe.

Cilj 10: V letu 2007 pripraviti vsebinske programe za obiskovalce rezervata in jih po pripravi stalno izvajati

Upravljaljske strategije

10.1. Izdelava vsebinskih programov za obiskovalce rezervata po glavnih ciljnih skupinah (dopolnitev)

Ukrepi

- Nadgradnja izobraževalnega programa rezervata za šolsko leto 2010/11

Izobraževalni program za šolsko leto 2009/2010 smo v letu 2010 tekoče in samostojno izvajali ter v juniju 2010 začeli pripravljati nov program in sicer za šolsko leto 2010/2011.

V okviru izobraževalnega programa je v februarju na območju Škocjanskega zatoka potekal terenski del Ornitološke šole za učitelje (izobraževanje mentorjev za Srečanje mladih ornitologov Slovenije – SMOS), katere se je udeležilo 15 učiteljev in učiteljic iz vse Slovenije.

10.2. Priprava interpretacijskih in izobraževalnih materialov ter razvoj in izdelava ali nakup potrebne opreme in pripomočkov

Ukrepi

- Priprava interpretacijskih materialov in medijev

26. marca je bila v prostorih KS Šmarje pri Kopru otvoritev razstave z naslovom »Ptice Slovenske Istre, namenjene slepim in slabovidnim« ter predstavitev publikacije *Dotakni se ptice*. Razstava in publikacija sta rezultat sodelovanja profesorjev, študentov in strokovnjakov za vizualne komunikacije iz Akademije za likovno umetnost in oblikovanje iz Ljubljane in Moholy-Nagy University for Art and Design iz Budimpešte, Medobčinskega društva za slepe in slabovidne iz Kopra in Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije.

V publikaciji, ki je bila izdana v 300 izvodih, so zbrane najzanimivejše reliefne ilustracije desetih najbolj značilnih ptic, ki živijo v Škocjanskem zatoku: mlakarica *Anas platyrhynchos*, mala bela čaplja *Egretta garzetta*, siva gos *Anser anser*, beločeli deževnik *Charadrius alexandrinus*, polojnik *Himantopus himantopus*, kormoran *Phalacrocorax carbo*, rumenonogi galeb *Larus cachinnans*, navadna čigra *Sterna hirundo*, rakar *Acrocephalus arundinaceus* in čapljica *Ixobrychus minutus*. Publikacija je namenjena kot didaktični pripomoček pri poučevanje slepih in slabovidnih.

V letu 2010 smo nadaljevali s pripravo splošnih interpretacijskih materialov za večino ciljnih skupin, to je, z vodničkom po krožni učni poti na Bertoški bonifiki, katerega začetek priprav sega v leto 2008. V poletnih mesecih je bila publikacija z naslovom »Zeleno srce Kopra« končana in natisnjena v slovenskem jeziku (naklada 5000 izvodov). Poskrbeli smo tudi za prevod v italijanski jezik, izdajo italijanske različice pa načrtujemo v pomladanskih mesecih 2011.

19. novembra smo organizirali otvoritev tipnega modela (karta Škocjanskega zatoka) za slepe in slabovidne osebe, katerega so otvorili dr. Roko Žarnić, minister za okolje in prostor, dr. Gregor Veselko, predsednik uprave Luke Koper d.d., Ljubo Daničič, predsednik Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Koper in Andrej Medved, direktor DOPPS. Izdelava tipnega modela pomeni dopolnitev vseh ostalih ureditev za slepe in slabovidne v rezervatu ter je izjemno pomemben za njihovo spoznavanje tega območja. Za izdelavo modela smo pridobili donatorska sredstva Luke Koper v višini 5.000 eurov. Območje je na modelu prikazano reliefno z vzdignjenimi in ugreznjenimi elementi (simboli), ki jih slepi lahko zaznavajo. Tipni model se bere s prsti in je namenjen slepim in slabovidnim osebam pri pridobivanju celotne slike o obliki, velikosti in ureditvi naravnega rezervata Škocjanski zatok. Tipni model je izdelal Geodetski inštitut Slovenije.

- Priprava učnih materialov, razvoj in izdelava ali nakup novih izobraževalno-raziskovalnih in interpretacijskih pripomočkov in opreme

Pripravo učnih listov smo uvrstili med aktivnosti projekta Adriawet, za katerega še ni rezultatov o uspešnosti kandidature. V letu 2010 aktivnosti nismo izvajali.

10.3. Izvajanje vsebinskih programov za obiskovalce rezervata

Ukrepi

- Zagotavljanje dostopa do informacij o rezervatu in izvajanje obiskovalcem namenjenih funkcij rezervata

Aktivnosti in programi za obiskovalce bodo v celoti zaživel, ko bo zgrajen in odprt informacijski center rezervata in druga parkovna infrastruktura. Dotelej kot začasni informacijski center služi pisarna na Staničevem trgu 16 v Kopru, v samem rezervatu pa začasni objekt – gradbena baraka, kjer so na voljo vse informacije o rezervatu, kot tudi o drugih mokriščih v severnem Jadranu. Vodenja in druge storitve zato do izgradnje centra izvajamo v omejenem obsegu, kot to navajamo pri konkretnih strategijah in ukrepih za doseganje z njimi povezanih ciljev.

10.4. Izvajanje izobraževalnega programa

Ukrepi

- Izvedba naravoslovnih dni in vodenih ogledov rezervata

Naravoslovni dnevi in različne oblike vodenj so eden izmed glavnih izobraževalnih aktivnosti v Škocjanskem zatoku. Program storitev strokovnega vodenja in ustreznih plačil, ki je bil uveden v začetku leta 2009, poteka dobro in tekoče, z manjšimi izjemami. Ohranili oziroma še povečali smo vzpostavljene dobre stike z učitelji naravoslovja in biologije na osnovnih in srednjih šolah na lokalnem nivoju kot tudi drugod po Sloveniji. Povezali smo se tudi s predavatelji strokovnih predmetov ekologije in naravovarstva na fakultetah v okviru Univerze na Primorskem, Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru ter za njih opravili terenske vaje v okviru njihovega študijskega programa.

V letu 2010 smo izvedli 40 naravoslovnih dni in različnih vodenih ogledov rezervata, ki se jih je udeležilo 1516 predšolskih otrok, učencev, dijakov in študentov, in sicer:

- **OŠ Ivana Babiča Jagra Marezige**, 2. februar, udeleženi 10 učencev iz 7. razreda;
- **Agrocampus Quest** (Rennes Cedex, Francija), 9. februar, prisotnih 23 francoskih študentov agronomije v okviru sodelovanja med Biotehniško fakulteto in Agrocampus Quest iz Francije;
- **Biotehniška fakulteta**, Oddelek za gozdarstvo (visoki strokovni študij), 19. marec, prisotnih 35 študentov 2. letnika;
- **Biotehniška fakulteta**, Oddelek za gozdarstvo (univerzitetni študij), 20. marec, prisotnih 49 študentov iz 3. in 4. letnika pri izbirnem predmetu »Gospodarjenje z naravnimi parki«;
- **Srednja ekonomsko-poslovna šola Koper**, 25. marec, udeleženi 48 dijakov iz 1. letnika, smer ekonomski tehnik;
- **OŠ Idrija**, 10. april, prisotnih 30 učencev iz 4. in 5. razreda;
- **Šolski center Šentjur**, 15. april, prisotnih 28 dijakov iz 1. in 2. letnika, smer kmetijski in naravoslovni tehnik;
- **Biotehniški center Naklo**, 21. april, udeleženi 29 dijakov 1. letnika, smer naravovarstveni tehnik;
- **Srednja zdravstvena šola Izola**, 22. april, prisotnih 78 dijakov in dijakinj iz 1. letnika;
- **OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača**, 5. maj, prisotnih 56 učencev iz 2., 5. in 6. razreda;
- **Vrtec MORJE Lucija**, 6. maj, prisotnih 20 staršev z otroci od 5-6 let starosti;
- **Vrtec MORJE Lucija**, 18. maj, prisotnih 16 staršev z otroci od 4-5 let starosti;
- **OŠ Vojke Šmuc Izola**, 19. maj, prisotnih 42 učencev iz 5. razreda;
- **Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna**, 20. maj, prisotnih 23 dijakov iz različnih letnikov;
- **Pedagoška fakulteta Koper**, podiplomski študij »Zgodnje učenje«, 21. maj, prisotnih 8 študentov magistrskega študija;
- **OŠ Dornberk**, 24. maj, prisotnih 31 učencev iz 7. razreda;
- **Fakulteta za naravoslovje in matematiko** Univerze v Mariboru, 25. maj, prisotnih 37 študentov 2. letnika smeri Ekologija z naravovarstvom;
- **OŠ Oskarja Kovačiča Škofije**, 26. maj, prisotnih 23 učencev iz 4. razreda;
- **OŠ Ivana Babiča Jagra Marezige**, 27. maj, vodenje za španske, slovenske, italijanske, slovaške in bolgarske učence, ki sodelujejo v projektu Comenius - skupno je bilo prisotnih 43 učencev in njihovih učiteljev;
- **FAMNIT**, Univerza na Primorskem, 28. maj, prisotnih 32 študentov 1. letnika izbirnega predmeta »Upravljanje z zavarovanim območji in trajnostna raba«;
- **Fakulteta za naravoslovje in matematiko** Univerze v Mariboru, 1. junij, prisotnih 44 študentov 3. letnika smeri biologija;
- **Biotehniški center Naklo**, 4. junij, udeleženi 34 dijakov 3. letnika, smer kmetijski tehnik;
- **OŠ Koper**, 7. junij, vodenje za nadarjene učence, prisotni 4 učenci iz 8. razreda;
- **Vrtec Semedela**, enota Prisoje, 11. junij, prisotnih 14 staršev z otroci od 5-6 let starosti;
- **Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije**, 22. julij, strokovno vodenje za 43 udeležencev mednarodne poletne šole slovenskega jezika;
- **Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta**, 24. julij, strokovno vodenje za 25 udeležencev mednarodne poletne šole Environmental and Resource Management;
- **Mednarodni raziskovalni tabor UMMI**, 24. avgust, prisotnih 24 študentov;
- **OŠ Koper**, 2. september, prisotnih 87 učencev iz 7. razreda;
- **Šolski center Rudolfa Maistra Kamnik**, 18. september, 19 dijakov iz 3. letnika gimnazijskega programa;
- **Biotehniški izobraževalni center Ljubljana**, 20., 21. in 24. september, skupno 150 dijakov iz različnih letnikov in različnih izobraževalnih smeri;

- **OŠ Ivana Babiča Jagra Marezige**, 8. oktober, vodenje za italijanske in slovenske učence, ki sodelujejo v projektu Comenius - skupno je bilo prisotnih 27 učencev in njihovih učiteljev;
- **OŠ Vojske Šmuc Izola**, 11. oktober, prisotnih 54 učencev 5. razreda;
- **OŠ Antona Ukmarja Koper**, 12. oktober, prisotnih 58 učencev iz 4. razreda;
- **OŠ Antona Ukmarja Koper**, 12. oktober, prisotnih 62 učencev iz 7. razreda;
- **OŠ Elvire Vatovec Prade**, 19. oktober, prisotnih 56 učencev iz 3. razreda;
- **OŠ Elvire Vatovec Prade**, 21. oktober, prisotnih 41 učencev iz 6. razreda;
- **Šolski center Rudolfa Maistra Kamnik**, 6. november, prisotnih 25 dijakov iz 2. letnika gimnazijskega programa;
- **OŠ Dekani**, 26. november, prisotnih 32 učencev iz 7. razreda;
- **Univerza na Primorskem, Turistica Portorož**, 3. december, terenske vaje v okviru predmeta Interpretacija narave, prisotnih 30 študentov;
- **Univerza na Primorskem, FAMNIT**, 21. december, prisotnih 26 študentov 1. letnika izbirnega predmeta »Upravljanje z zavarovanim območji in trajnostna raba« (terenske vaje).

Zaradi velikega zanimanja smo v pomladanskih mesecih, ko je bil doslej s strani šol največji interes za obisk rezervata, še posebej skrbno načrtovali obseg izobraževalnih dogodkov.

- Izobraževanje učiteljev

Z zavodom RS za šolstvo smo v letu 2009 pripravili seminar za učitelje naravoslovja in biologije z naslovom »Učenje naravoslovnih vsebin v naravi«, ki je bil objavljen v Katalogu programov nadaljnjega strokovnega spopolnjevanja in izobraževanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju za šolsko leto 2009/2010. Izvedba seminarja je bila prvotno načrtovana v oktobru 2009. Ker je bilo konec septembra prijavljenih samo 10 kandidatov, smo podaljšali rok za prijave do konca marca 2010 in zamaknili izvedbo seminarja v maj 2010. Kljub ponovnemu povabilu učiteljev k udeležbi, smo do izteka podaljšanega roka prejeli skupno le 21 prijav, kar pa ne zadostuje za izvedbo seminarja. Zaradi premajhnega števila prijav (moralo bi jih biti vsaj 27), razpisani posodobitveni program Učenje naravoslovnih vsebin v naravi v tem šolskem letu ni bil izpeljan.

- Izvajanje drugih izobraževalnih aktivnosti v rezervatu v skladu s programom

18. marca 2010 smo v skladu z izobraževalnim programom že tradicionalno izvedli 5. otroški slikarski Ex-tempore. Organizirala ga je OŠ Elvire Vatovec Prade v sodelovanju z Mestno občino Koper, Društvom za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Društvom likovnih pedagogov Primorja in Obalnimi galerijami Piran. Kot že vsa leta dosedaj, je tudi letošnje slikarsko srečanje potekalo pod imenom »Naša naravna dediščina«. Udeležilo se ga je 15 mladih likovnikov iz štirih različnih osnovnih šol Primorsko - Kraške regije. Po kratki uvodni predstavitvi rezervata in navodilih za delo s strani upravljavca, so se učenci napotili po učni poti, kjer je potekalo njihovo likovno ustvarjanje. Po zaključenem delu so bili vsi likovni izdelki predstavljeni širši javnosti na razstavi v avli OŠ Elvire Vatovec Prade. Najboljša tri dela je 3-članska strokovna komisija nagradila. Nagrade so prejeli: Valentina NOVAK iz 9. razreda OŠ dr. Aleš Bebler – Primož Hrvatini, Valentina ŽBONTAR iz 9. razreda OŠ Elvire Vatovec Prade in Tim TURK iz 7. razreda OŠ Elvire Vatovec Prade.

Cilj 11: Vzpodbujati raziskave študentov, dijakov, drugih izobraževalnih skupin in raziskovalnih ustanov v rezervatu

Upravljalne strategije

11.1. Program potrebnih raziskav in monitoringov v rezervatu in primerjalnih analiz z drugimi območji

Ukrepi

- Seznam evidentiranih potrebnih raziskav in monitoringov
- Primerjava s sistemi raziskav in monitoringa, ki jih izvajajo partnerji v neformalni mreži severno-jadranskih mokrišč
- Dopolnitev seznama z novimi potrebami po raziskavah in monitoringu in primerjalnih analizah
- Priprava programa z natančnejšim opisom obsega raziskav in monitoringa in terminskim načrtom

Vsi zgoraj naštetih ukrepi se bodo predvidoma izvajali vsaj vsaki dve leti. Po letu 2009 sledi izvedba v 2011.

11.2. Distribucija programa ustreznim izobraževalnim in raziskovalnim ustanovam in posameznikom

Ukrepi

- Identificiranje vseh ustreznih ustanov in posameznikov
- Distribucija ustreznih programov
- Preverjanje zainteresiranosti

Na podlagi programa smo sklenili pogodbo o zagotavljanju prakse za študente Biodiverzitete z Univerze na Primorskem – FAMNIT Koper in se za to poletje za opravljanje prakse dogovorili z dvema študentkama, ki se tudi v okviru zasnove diplomske naloge usmerjata v teme, povezane s Škocjanskim zatokom. Študentki sta obvezno študijsko prakso uspešno opravili v juliju in avgustu 2010.

Na nas so se obrnili tudi s Fakultete za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici, kjer v okviru predmeta »Skupinski projekt-Natura 2000« (2. letnik) obravnavajo temo "Natura 2000, deležniki in konflikti", in za katero so študenti predlagali dve študije primera: naravni rezervat Škocjanski zatok in Volovjo Reber. Študenti so v teh dveh semestrih precej angažirani s terenskim delom, katerih rezultat bo dvoje analiz na temo Natura 2000-analiza deležnikov (družboslovno terensko delo). S študenti smo opravili obsežen intervju, rezultati raziskave pa bodo znani konec naslednjega semestra. S prof. Romino Rodela smo se dogovorili tudi za možnost javne predstavitve rezultatov. Študentje bodo z raziskovanjem te teme nadaljevali tudi v višjih letnikih.

11.3. Redni stiki z izobraževalnimi ustanovami

Ukrepi

- Nadgrajevanje prvih stikov

- Vzpostavitev trajnega sodelovanja

Z rednimi stiki z raziskovalci in raziskovalnimi ustanovami smo ohranjali in nadgrajevali sodelovanje in na ta način dobili tudi ustrezne povratne informacije in predloge na podlagi specialnih znanj strokovnjakov, s pomočjo katerih lahko dodatno nadgrajujemo obstoječi program.

11.4. Koordinacija raziskovalnega dela

Ukrepi

- Sklenitev formalnih dogovorov z zainteresiranimi ustanovami in posamezniki
- Skupni detajlni plani izvedbe raziskav in monitoringa
- Organizacija in koordinacija izvedbe
- Sodelovanje pri analizah in interpretaciji rezultatov
- Skupno vrednotenje in načrtovanje novih raziskav in monitoringov

V času poročanja smo koordinirali raziskovalno delo raziskovalcev v sklopu ukrepa 1.8., pri raziskavah kačjih pastirjev sodeluje tudi italijanska podiplomska študentka, ki bo v okviru svoje naloge primerjala tudi pestrost in razširjenost kačjih pastirjev med izlivom Soče in Škocjanskim zatokom. Koordinirali pa smo tudi raziskovalno delo študentov (ukrep 11.2.).

11.5. Vključevanje rezultatov tovrstnih raziskav v upravljalne aktivnosti v rezervatu

Ukrepi

- Uporaba rezultatov pri upravljalnih aktivnostih – spremembe upravljanja
- Preverjanje novih dognanj ob vsakršnem letnem pregledu načrta upravljanja in upoštevanje rezultatov

Glede na vpliv novih dognanj na habitate, vrste in biotsko pestrost naravnega rezervata Škocjanski zatok smo rezultate raziskav in monitoringa vključevali v spremembe upravljalnih aktivnosti in s tem tega načrta upravljanja na treh različnih nivojih:

- pri rezultatih, ki izkazujejo neposreden in takojšnji negativni vpliv na habitate, vrste in biotsko pestrost ob nadaljevanju aktivnosti, smo upravljanje spremenili takoj, seveda če bodo zato izpolnjeni vsi pravno-formalni pogoji in pri večjih ukrepih, povezanih s financiranjem, tudi če so na voljo ustrezna finančna sredstva;
- za rezultate, kjer možen negativen vpliv na habitate, vrste in biotsko pestrost ni takojšnji, nova doganja vključujemo v Letne programe dela ob vsakršnem letnem pregledu izvajanja načrta upravljanja;
- v primerih, ko bodo dani rezultati relevantni za prihodnje upravljanje rezervata, jih bomo vključili v pripravo novega načrta upravljanja, ki ga bomo pripravili leta 2011.

11.6. Priprava poročil o izvedenih raziskavah in monitoringu

Ukrepi

V času poročanja smo pripravili Letno poročilo za 2009 z naslovom Pregled stanja kakovosti vode v laguni naravnega rezervata Škocjanski zatok. Izvajali smo tudi vnos in

analizo podatkov monitoringa ptic, kjer pa bo zaradi večjega obsega poročilo pripravljeno v 2011.

Trženje

Cilj 12: Ustvarjati prihodek iz virov, skladnih z glavnimi naravovarstvenimi cilji rezervata

Upravljalne strategije

12.1. Razvoj že identificiranih virov

Ukrepi

- Sponzorstva in donacije
- Prihodki od vodenja skupin in drugi prihodki začasnega informacijskega centra
- Kandidiranje na razpisih za sofinanciranje projektov

V prvem polletju smo kandidirali na razpis Luke Koper d.d. v okviru sklada Živeti s pristaniščem in iz tega naslova pridobili 5.000 eur sponzorskih sredstev za sofinanciranje izdelave tipnega modela Škocjanskega zatoka za slepe in slabovidne. Iz naslova prihodkov od vodenja skupin smo v 2010 pridobili nekaj manj kot 4.000 eur. Poskrbeli smo tudi za dokončanje in tisk vodnička Zeleno srce Kopra in v ta namen sprostili tudi 12.500 eur sredstev, ki nam jih je Zavarovalnica Triglav d.d. donirala v 2008.

12.2. Priprava in izvedba tržne strategije

Ukrepi

- Priprava celovite ponudbe storitev in izdelkov

Ponudbo storitev in izdelkov smo pripravili v letu 2008 na podlagi Strategije trženja. Glede na nespremenjeno stanje opremljenosti rezervata in povpraševanja ugotovljamo, da nadgradnja storitev v 2010 še ne bo potrebna.

Glede na ugodno priložnost, ki so nam jo ponudili s Turistične organizacije Koper, in sicer za oblikovanje novega paketa vodenih ogledov zatoka za turiste s križark, ki prihajajo v Koper, smo se odločili za testiranje te skupine potencialnih obiskovalcev. Pripravili smo program in termine obiskov (zaenkrat samo izbrane dneve) ter za tovrstno vodenje usposobili honorarni kader – turistično vodičko Maršo Hrvatini. Brezplačni vlakec iz pristanišča do zatoka zagotavlja TOK, enako tudi promocijo izleta na križarkah. Žal so ponudniki te možnosti preslabo poznali način rezerviranja izletov s strani gostov na križarkah, kar smo po številnih neuspešnih poskusih naše vodičke, da bi turiste popeljala na ogled Škocjanskega zatoka, ugotovili iz neposrednih stikov z gosti in osebja križark. Neglede na to pa smo pridobili izkušnje, kako bomo v prihodnje pristopili k organiziranju ogleda Škocjanskega zatoka v okviru turističnih paketov, kar štejemo kot koristno izkušnjo.

Ostalo

Cilj 13: Izvajati naravovarstveni nadzor za zagotavljanje varstvenega režima in ostale upravljalne naloge v skladu z Zakonom o naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON-om

Upravljalne strategije

13.1. Izvajanje naravovarstvenega nadzora

Ukrepi

- Organizacija nadzorne službe, vključno z izobraževanjem naravovarstvenih nadzornikov, v kolikor bo organizirano s strani MOP
- Neposredno in stalno izvajanje nadzora in spremljanje stanja v rezervatu in njegovem zaledju
- Ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah prepovedi, izrekanje predpisanih kazni ter obveščanje pristojnih inšpektorjev

Nadzorna služba v rezervatu je organizirana in redno izvaja naravovarstveni nadzor ter skrbi za izvajanje varstvenega režima. Za nadzor rezervata so trenutno uradno pooblašteni dva nadzornika, en nadzornik pa pooblastila še nima. **Ocenjujemo, da je osnovno in dodatno izobraževanje nadzornikov bistveno za kakovostno izvedbo nadzorne službe v zavarovanih območjih, zato apeliramo na ministrstvo, da tovrstno izobraževanje čimprej uvrsti med svoje prioritete.**

13.2. Upravljanje in vzdrževanje objektov, opreme in zemljišč v rezervatu

Ukrepi

- Izvajanje stalnega nadzora nad stanjem objektov, poti, označb, opreme in zemljišč v rezervatu v obliki rednih preventivnih pregledov in obhodov
- Priprava letnih načrtov rednega vzdrževanja v okviru Letnih programov dela NRŠZ
- Izvedba vseh vzdrževalnih del
- Vzdrževanje integritete območja

V času poročanja smo izvajali stalni nadzor nad stanjem objektov, poti, označb, opreme in zemljišč v rezervatu ter zagotavljali, da so stalno v dobrem stanju (glej podrobnejša poročila pod ciljem 9).

13.3. Pridobivanje sredstev za ureditev in upravljanje rezervata in izvedba pridobljenih projektov v skladu s pogodbami

Ukrepi

- Stalno spremljanje razpoložljivih finančnih virov
- Priprava ustreznih projektnih vlog za kandidate na razpisana sredstva
- Sodelovanje pri mednarodnih projektih

Razpoložljive finančne vire smo stalno spremljali. Zaradi investicije v objekte, ki bo v prihodnjih dveh letih zahtevala precej delovnega vložka in je tudi naša prva prioriteta, smo pri izboru projektov zelo previdni in v tem času ne vstopamo v različna partnerstva, saj bi dodatni projekti presegli naše kadrovske zmožnosti. Še vedno je v ocenjevanju projekt Adriawet 2000, s katerim skupaj z italijanskimi Adriawet partnerji konkuriramo na razpisu čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija.

Konec februarja smo s strani Evropske komisije prejeli zahvalo za to, da smo revizorjem hiše Moore Stephens omogočili izvedbo revizije projekta LIFE00NAT/SLO/7226, pri kateri niti revizorji niti EK niso imeli nobenih pripomb na izvedbo in vodenje projekta.

13.4. Učinkovito upravljanje rezervata

Ukrepi

- Pridobitev pristojnosti za upravljanja za območja, ki so znotraj meja ureditvenega načrta, vendar izven meja rezervata

Predstavnik MOP smo neformalno že večkrat zaprosili za preveritev možnosti za podelitev upravljaljskih pristojnosti za območje »trikotnika« na Bertoški bonifiki pred pripravo nove Uredbe, ki bo nadomestila Zakon o NRŠZ. Ravno tako smo vzpodbujali ureditev lastništva preostalih zemljišč v rezervatu, ki še niso v lasti Republike Slovenije, predvsem ključnih štirih zemljišč na Bertoški bonifiki iza pridobitev gradbenega dovoljenja za objekte. Seveda menimo, da je treba postopek lastninjenja zemljišč, katerih ZK lastnik je še vedno MOK, speljati do konca in lastniniti še preostala zemljišča.

- Priprava letnih programov dela in poročanje v skladu s koncesijsko pogodbo
- Pregled in evalvacija načrta upravljanja, priprava načrta za obdobje po letu 2011

Pripravili in ministrstvu posredovali smo letno poročilo o uresničevanju ciljev iz programa dela za 2009. V okviru slednjega smo ocenili doseganje ciljev načrta upravljanja. Doseganje ciljev smo pripravili tudi v tabelarični obliki (v sodelovanju Andreja Sovinca, Žive Fišer – ZRS Koper). Za ministrstvo smo ocenili tudi stroške upravljanja Nature 2000 za primer Škocjanskega zatoka.

Na podlagi potrditve dopolnitve Letnega programa dela NR Škocjanski zatok za leto 2010 (financiranje programa za december 2010) na 6. redni seji Odbora NRŠZ smo na ministrstvo v začetku aprila poslali predlog dopolnitve Letnega programa dela za rebalans proračuna RS 2010 – dodatno sofinanciranje v višini 20.489 eurov je bilo MOP potrjeno in na podlagi tega sklenjen aneks št. 1 k pogodbi.

Z osnovnimi informacijami o NR Škocjanski zatok smo seznanili novega ministra dr. Roka Žarniča na srečanju direktorjev parkov v Škocjanskih jamah 30. maja 2010. O napredovanju pri urejanju rezervata in s tem povezanimi problemi pa smo se pogovarjali tudi s predsednikom Državnega zbora dr. Pavletom Gantarjem na sestanku 17. junija 2010.

- Zbiranje in vodenje dokumentacije o stanju naravnih vrednot v rezervatu

Zbirali, vodili in arhivirali smo vso dokumentacijo o stanju naravnih vrednot ter o tem obveščali pristojne institucije. Arhiv dokumentacije je tako v osrednji pisarni DOPPS v Ljubljani, kot tudi v začasni informacijskih pisarni NRŠZ v Kopru.

- Računovodstvo, administracija

Računovodstvo smo že v preteklih letih prilagodili spreminjajoči se zakonodaji na tem področju, predvsem vodenju ločenih evidenc za javno službo, ki jo opravljamo z upravljanjem NR Škocjanski zatok ter na področju razdelitve pridobitne in nepridobitne dejavnosti glede na obstoječo zakonodajo. Tudi v letu 2010 smo spremljali novosti na finančno-računovodskem področju in se prilagajali novim zakonskim izhodiščem. Največja sprememba na tem področju je opisana pod ukrepom 9.3., posledica spremembe SRS 35 pa je tudi prenehanje bilančnega izkazovanja osnovnih sredstev v upravljanju in njihovih virov v poslovnih knjigah DOPPS na dan 1. januarja 2010. Seznam osnovnih sredstev in neaktiviranih investicij v gradnji smo 31. marca 2010 posredovali na MOP. 20. maja sta predstavnika MOP-Generalnega direktorata (Mojca Pelko, Andrej Loboda) na terenskem ogledu pregledala stanje osnovnih sredstev države v rezervatu, hkrati pa smo določili tudi najboljše sistem spremljanja teh sredstev v prihodnje.

- Nakup opreme

V letu 2010 smo nabavili zgolj jakne in majice za zaposlene, zaradi nejasnosti z izvajanjem investicijskih nakupov pa investicijskega dela Programa dela nismo mogli opravljati. Točna navodila MOP glede vodenja investicij od 1.1.2010 dalje smo dobili šele oktobra 2010 in tako v zadnjem trenutku MOP-u posredovali specifikacije opreme, nujno potrebne za upravljanje naravnega rezervata, iz tega naslova pa je MOP v ta namen kupilo opremo v skupni vrednosti 14.006,93 eur, in sicer:

- digitalni fotoaparat
- daljnogled s strešnimi prizmami (2 kosa)
- teleobjektiv 500 mm
- priključek za traktor - prikolica
- multiparametrski aparat za merjenje kakovosti vode.

Načrtovane investicije so se zaradi pomanjkanja časa premaknile v leto 2011 (projekt in izvedba zapornice na jarku 9, elektrifikacija zapornic), kar smo specificirali tudi v Programu dela 2011 in predstavili Odboru NR Škocjanski zatok na 7. redni seji.

- Zaposlovanje ustreznih kadrov v skladu s potrebami rezervata (redno in honorarno zaposleni)

V letu 2010 nismo povečali števila redno zaposlenih kadrov v rezervatu. Za vodenje turistov s križark smo sklenili pogodbo s turistično vodičko Maršo Hrvatini s.p., ki smo jo za vodenje po Škocjanskem zatoku prej ustrezno usposobili.

- Delovanje Odbora NRŠZ

Organizirali smo dve redni in eno dopisno sejo Odbora NR Škocjanski zatok, in sicer:

- 6. redna seja je potekala 30. marca 2010 z naslednjimi vsebinskimi točkami:

1. Predstavitev in potrditev dopolnitve Letnega programa dela NR Škocjanski zatok za leto 2010 (financiranje programa za december 2010);
2. Predstavitev Letnega poročila o delu za leto 2009;
3. Predstavitev aktualnih tem: napredovanje investicije v objekte, ocene negativnih vplivov iz okolice (hrup, svetlobno onesnaženje, gradnja južne ankaranske vpadnice).

Po seji je potekal še poseben sestanek na temo problematike pri gradnji ankaranske vpadnice.

- 4. dopisna seja je potekala od 14. do 18. oktobra 2010 na temo potrditve dopolnitve že sprejetega Letnega programa dela NR Škocjanski zatok za leto 2010 – investicijski nakupi.
- 7. redna seja je potekala 4. novembra 2010 z naslednjimi vsebinskimi točkami:
 1. Obravnava in potrditev zapisnikov 6. redne seje Odbora ter 4. dopisne seje
 2. Predstavitev in potrditev Predloga letnega programa dela NR Škocjanski zatok za leto 2011
 3. Kratka predstavitev glavnih aktivnosti in dosežkov v rezervatu v letu 2010.

PRILOGE K LETNEMU POROČILU

Priloga 1: Tabela porabe in pridobivanja finančnih sredstev v obdobju od 1.12.2009 do 31.12.2010

Priloga 2: Pregled stroškov izvedbe programa dela NR Škocjanski zatok za leto 2010 po ciljnih in virih

Priloga 3: Zgoščenska z naslednjo vsebino:

- Poročila in rezultati izvedenih raziskav in študij v letu 2010
- Fotodokumentacija dogodkov in aktivnosti po letnem programu dela NRŠZ za 2010
- Letno poročilo v e-obliki

PRILOGA 1

Tabela porabe in pridobivanja finančnih sredstev v obdobju od 1.12.2009 do 31.12.2010

UKREPI	REALIZACIJA 2010			
	Mat.in storitve	Investicije	Plače	SKUPAJ
STROŠKI				
1.2. Vgradnja zapornic - manjša dela				0
1.2. Vgradnja zapornic - PZI za zapornico jarek9				0
1.5. Upravljanje vegetacije - komunalni mulčer, bager				0
1.8. Raziskave in monitoring favne in flore, hrup	9.467			9.467
2.2. Pašne živali	3.527	1.678		5.205
2.2. Kmetijska mehanizacija (traktor - 2. del)		9.554		9.554
2.2. Dosajevanje, svetovanje botanika	1.501			1.501
3.2. Delovanje sistema plimne črpalke - elektrifikacija zapornic	1.679			1.679
3.3. Monitoring nevretenčarjev v laguni				0
4. in 5. cilj - manjši ukrepi				0
5.4. Sadike grmovnic - obm. pod ank.vpadnico				0
7.3. Monitoring kakovosti vode	203			203
8.2. Sejmi in prireditve				0
9. cilj - komuniciranje in obveščanje				0
9.3. Projekt notranje opreme in grafične signalizacije				0
9.4-6. IP, dodatne pregrade na op.1-4	6.060			6.060
10.2. Nadaljnja snemanja filmskega materiala	2.000			2.000
10.2. Tipni model za slepe (bonifika)		5.325		5.325
10.2. Vodniček Zeleno srce Kopra	3.196			3.196
13. Ukrepi nadzorne službe, drobni material in storitve	2.159			2.159
13.4. Oprema (nakupi MOP)		14.007		14.007
Program 2010 - plače			177.226	177.226
Program 2010 - režijski in potni str., upr.stroški	35.498			35.498
SKUPAJ	65.291	30.563	177.226	273.080
PRIHODKI	REALIZACIJA 2010 (odobreno, pogodba)			
MOP-PP 2143 (pogodba in aneks št. 1)	60.883	23.561	174.422	258.866
Luka Koper d.d.		5.000		5.000
Zavarovalnica Triglav d.d. (realizacija pogodbe 2008)	3.196		2.804	6.000
DOPPS - prihodki rezervata	1.212	2.002		3.214
Objekti: ESRR-PP 6837, MG-PP 6959				0
Objekti: MOP-PP 2443				0
Objekti: sredstva iz presežka SKZG RS 2005-07				0
SKUPAJ	65.291	30.563	177.226	273.080